

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda :
József kir. herceg-utca 1. (Bikabérbázis).
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 melléklállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XXI. évf. 109. 1944. május 14 vasárnap

Előfizetési ár: havonta 5.20 Ft, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Anyák napja

Iria Sipos Károly lelképásztor, a debreceni KIE ügyv. elnöke.

Az 1914—18-as, amint ma emlegetjük, az első, vagy kis világháború után indult el az Anyák napjának megünneplése mustárszerű növekedést mutató pályán.

Nem véletlen az, hogy négy és fél éves világháború után jött ez a fiatal leánylélekből kipattant kedves gondolat és állott oda építeni az úszkós romokat, menteni ami megmaradt, gyógyítani a beteg életet.

A háborúval együtt járó sok csapást a Szentírás így gondolja és egyben összegezi: „a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül”. (Mt. 24. I. 2.)

Adva van ebben a háború megbiztosabb ellenszere és a háború okozta sebek legjobb orvossága: a szeretet sorasodik meg. És e tekintetben az Anyák napjának rendkívül nagy jelentősége van. Az édesanyai szív gyűjtőleny. Legtisztábban felfogja és legáldottabban kivelelő Isten szeretetét.

Mindig érezzük az édesanyai szeretet erejét és hálánk ezért sohasem szüntethető, mégis célszerű, ha egy napot a 365-ből az édesanyák ünnepevé avatunk, egy napján az esztendőnek mélyebben átgondoljuk, tudatosabban tesszük, milyen drága kincs az édesanya, mennyire meg kell becsülnünk, fel kell használnunk Istennek az édesanyák szívén keresztül nyújtott áldását.

Ünneppé lett május második vasárnapja szerke a világban törvényhozási segítség nélkül is és agyban hozzájárult az első világháború okozta lelki leromlásból való megerősödésünkhöz.

Nem gyöngítheti az Anyák napjának jelentőségét az a megjegyzés, hogy hát az édesapákról elfeledkeznünk-e, hiszen Anyák napján a teljes ötödik parancsolat áll elénk, hogy belenézünk tükrükbe, hogy megmértecssünk mérlegén.

Aki hálával viszonyozza édesanyja szeretetét, abból bizonyára nem hiányzik az édesapja iránti tisztelet és szeretet sem.

Ki ne tapasztalná és ne fájlalná ma is ennek a második, nagy világháborúnak döntés felé közeledő, éppen ezért legborzalmasabb szakában, hogy „a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül”.

Magunkat gazdagítjuk első sorban, de a közösség szempontjából is hasznos szolgálatot teljesítünk, ha bekapcsolódunk az Anyák napjának megünneplésébe.

A debreceni KIE amint két év-tizede teszi, most is megünnepli Anyák napját, ha külső kereteiben szűkre szabottabb is, de annál jelentősebb tartalommal, mert a ma délután 6 órakor tartott műsor megemlékezik a KIE legújabb, legreményteljesebb intézményéről, a „Fiúk falváról”. Minden érdeklődést és támogatást megérdemel ez a kezdeményezés, amely gyakorlatban igazolja be, hogy az édesanyai szeretet nélkül felhőtt, így a züllés útjára sodródottak megmenthetők az evangéliumból és evangéliumi lelkületű emberek szívéből kiáradó szeretet által.

A „Debreczen” május 3-iki számában bölcs elmélkedést olvassunk „Börtönt, vagy egészségügyi intézményt?” címen Biró

Ujabb szociális rendelkezéseket adott ki a kormány — Jaross Andor belügyminiszter beszéde az időszakos kérdésekről

Magyar és német álláspont az angolszász-szovjet ultimativ jellegű felhívással szemben

Magyarország nem követ imperialista célokat, csupán határait és ezzel együtt történelmi küldetésének szellemében Európát is védelmezi
A délolaszországi csata hevessége állandóan fokozódik
Amerikai bombázók folyamatos nyugati támadásait inváziós előkészületeknek lehet tekinteni — közli a német hivatalos Honvédeink eredményes harcai Galiciában

A BRIT KÜLÜGYI HIVATALNAK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ÉS A SZOVJETUNIO KORMÁNYAIVAL EGYETÉRTÉSBEN PÉNTEKEN DÉLUTÁN KOZZÉTETT ULTIMATIV JELLEGŰ FELHÍVÁSÁT amely a többek között Magyarországnak is szól, budapesti körökben úgy tekintik, mint azon folyamat eső szakaszának méltó befejezését, mely Európának a Szovjetunio számára való feltétel nélküli kiszolgáltatására irányul. A felhívás 4 pontja tele van ellentétekkel és ismét az illető állam helyzetének teljes félreisméréséről tanuskodik. Ami Magyarországot illeti, Budapest még egyszer kifejezetten utalnak arra, hogy Magyarország ebben a háborúban nem követ semmiféle imperialista célokat, csupán határait s ezzel együtt az egész világ által ismert történelmi küldetésének szellemében Európát is védelmezi. Éppen ezekben a napokban bizonyítja be legjobban a Szovjet paradicsomból menekülő románok és ukránok ezreinek példája, hogy mihelyt a bolsevisták érintkezésbe jutnak az egyes államok lakosságával, azonnal semmivé válik minden olyan remény, amely a bolsevistákkal való modus vivendi megteremtésére irányul. Ilyen körülmények között Anglia és Amerika a felhívás két aláírója, amelyek minden tekintet-

ben olyan rendkívül messze vannak Európától, nem kívánhatják, hogy Magyarország ebben az élet-halálharcban olyan könnyen letegyje a feyvert. A magyar kormány vállalja a felelősséget azért, hogy Magyarország ebben a háborúban Németország oldalán az európai érdekekért küzd és ezt a törekvést az egész ország egy emberként támogatja.

A BERLINI WILHELMSTRASSEN Angliának, az Usának és a Szovjetuniónak Magyarországhoz, Romániához és Finnországhoz intézett tájékoztató nyilatkozatát, mint otromba kísérletet jelölik meg, hogy propagandisztikus fogással érzékelt az, amit katonai döntéssel nem tudnak elérni. A katonai hivatal szöszívője annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a Németország szövetségeseihez intézett követelés ezeknél olyan fogadtatásra fog találni, amelyet megérdemel. A nézőpontokat, amelyek a német állásfoglalást jellemzik, a Német TI diplomáciai levelezője már vázolta. Kiegészítésképen rámutatnak a Wilhelmstrassen a Németország oldalán harcoló népek tudata, hogy szabadságukért és Európáért dolgoznak, megerősödött az által, hogy németország szövetségeseit minden eszközzel úgy megvédi, mint magát. Ez a tudat lényegesen jobb feltetele a harenak, mint az angolok, amerikaiak és a szovjetoroszok kérdéses ígéretései. Ezzel összefüggésben utalnak a Wilhelmstrassen a Führernek a szlovák államférfiakkal folytatott megbeszéléseiről ma kiadott közle-

ményre, amelyből kifejezésre hozták Németország magatartása az európai szabadságért harcoló államok iránt.

12. számú magyar hadijelentés

A honvéd vezérkar főnöke közli: Kolomeától délnyugatra páncélos kötelékek által támogatott bolsevista támadásokat vertünk vissza. A súlyos elhárító harcokat igen jó eredményei támogatatták a német páncéltromboló repülőkötelékek.

A saját arcvonalba helyenként betört kisebb ellenséges harci csoportokat bekerítettünk.

A területnyereségek jelentősége

A hadijelentés kiegészítésül a MTI illetékes katonai helyről közli: A szombati hadijelentés ismét a magyar csapatok harcainak eredményességéről számol be. Az átmenetileg védelemben álló magyar csapatoknak nemcsak nagy erővel indított támadásokat sikerült Kolomeától délnyugatra visszaverniük, hanem ellentámadással betört ellenséget mindenütt megsemmisítették, sőt még újabb területnyereséget és fontos terepszakaszokat értek el. E területnyereségek különösen az arcvonal védőképességének

megjavítása és a további harcok szempontjából nagyjelentőségűek. A küzdelem szívósságát mutatja, hogy a harcokban a bolsevisták foglyokat és több száz halottat veszítettek. A magyar csapatok harcait kiválóan támogatták a német páncéltromboló repülőkötelékek, amelyek a többek között egy rácsapás alkalmával már a szovjet harcokcsí keszenléti helyen 5 horckocsit löttek ki és így a tervezett harcokcsí támadás csirájában elfojtották.

Német hadijelentés

Berlin, május 13. A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német TI-nek, a véderőfőparancsnoksága közli:

Utócsapataink Szabasztopolnál pénteken még elkeseredett küzdelemben álltak a számzerülő erősen fölényben lévő ellenséggel és példaadó vitézséggel fedezték a német és román kötelékek elszállítását.

A román kötelékek a Moldva nyugati partján keményharcokban körülfertették egy ellenséges lövészhadosztály részeit és megsemmisítették őket. A szovjet nagy elvesztéseket szenvedett és többszáz foglyot veszítettek.

Német harci repülőgépek erős kötelékei az elmúlt éjjel megtámadták kalinkovicsi vasúti csomópontot és renesz, valamint

elő, vagy orvos elő tartozik a bűnöző? A bűn betegség, látja be a cikk, a bűnt előbb próbálják meggyógyítani és csak azután, ha ez nem sikerül, kikapcsolni az emberi társadalomból.

A szeretet a legnagyobb gyógyító erő! Ezt vallja és használja fel a Fiúk falva, ezt hirdeti az Anyák napja!

Anyák napján álljunk meg rohanásunkban. Gyógyuljunk és gyógyítsunk! Édesanyánk még dobogó vagy már kihűlt, de számunkra mindig élő szívének áldott melege ragyogjon reánk, mint májusi napsugár! Hálánk himnusza hangozzék ma feléjük, a legszentebbek az édesanyák felé!



Súlyos harcok fejlődtek ki és ezek során néhány magaslatti állás több ízben cserélt gazdát. Miután mindkét részről új erőket vetettek küzdelembe, a esata hevessege állandóan fokozódik.

Ellenséges bombázó kötelékek pénteken támadásokat intéztek az olasz nyugati partvidéken lévő több kikötő, főleg Genova ellen. A légi fegyvernem légvédelmi tüzérése lefűtt 13 ellenséges gépet.

Harci repülőzredek a május 13-ára virradó éjszakán bombázták ismét az ellenséges repülőteret, Corsika keleti partján. A repülőter berendezésekben és a földön vesztelő repülőgépek között sok tűz és rombolás keletkezett.

Erső északamerikai bombázók.

Hivatalos jelentés a péntek éjszakai zavaró repülésről

A Magyar Távirati Iroda jelefi:

E hó 12-én az esti órákban a Duna-Tisza közén a Tiszától keletre levő térségben több útvonalon több ellenséges gép körül északi irányban átrepültek az ország légtérét. Bombázásáról eddig jelentés nem érkezett. Valószínűleg ugyaneköz a gépek e hó 13-án a kora hajnali órákban ugyanezen az útvonalon északról déli irányban repültek át az ország légtérét. Az átrepülések zavaró jellegűek voltak.

Szlovák államférfiak Hitler főhadiszállásán

Pozsony, május 13. (MTI) A posonyi lapok jelentése szerint Hitler vezér meghívására május 12-én megjelent a vezéri főhadiszálláson Tiso szlovák államelnök, Tuka miniszterelnök és Csatlós nemzetvédelmi miniszter. A megbeszéléseken részt vett Ribbentrop német külügyminiszter is. Miként a múlt látogatásoknál, most is baráti eszmecsere folyt, amely a két nemzet közötti barátság újabb megerősítésére és megszilárdulására vezetett. Tiso elnök és kísérete szombat délelőtt tért vissza Szlovákiába.

Berlin, május 13. (Német TI) A Führer szombaton fogadta Tiso dr szlovák államelnököt, aki Tuka szlovák miniszterelnök és Csatlós hadügyminiszter kíséretével.

Harcok a szétrombolt Szebesztopoltól nyugatra

Berlin, május 13. (Interinf) Jelenli a keleti arcvonal helyzetéről: A német és román védők a felismerhetetlenségig szétrombolt és még mindig égő Szebesztopol kiürítése után a városról nyugatra előkészített fellegő állásba vonultak. A számbeli és fegyverben többszörös fölényben levő bolseviszták

Nem sikerült az angolszászok áttörési kísérlete az olasz fronton

Berlin, május 13. (Interinf) : Az olaszországi déli arcvonal nyugati szárnyán az angol-amerikai offenzíva első negyven órája után megállapítható, hogy bár a támadók rendkívül erős tüzérést használtak fel s igen nagy bombavető erőket vetettek harcba, nem tudták elérni sem a remélt áttörést, de még egyáltalában említésre méltó kezdeti sikert sem, a német állásban levő csapatok mindenütt legyűrték őket. A partvidéki szakaszon az inváziós csapatok miután a tengerpart közelében teljesen megújult előretörésük, lemondtak a megközelítéssel való kísérletezésről és a minturnoi német állásokra összpontosították erejüket. A helységeit nyugatra már az előlétből ismételt visszaverték őket. Az ellenőrzés a felnyomuló amerikaiakat visszavetette

Kitűnő ASZTALI BOR
4 liter 4-80
Kontsek Géza Krt.
Kossuth utca 15 sz.

telékek pénteken támadásokkal intéztek Közép-Németország több helysége és Brück ellen. E támadások károkat és a lakosság körében veszteségeket okoztak. Heves légi harcokban és légvédelmi tüzéréssel lefűttünk 91 észak-amerikai repülőgépet, köztük 78 négymotoros bombázót.

Egy gyengébb brit bombázó kötelék az elmúlt éjjel északnémet partvidéken és Belgiumban lévő célpontokat támadott. Éjszakai vadászaink lefűtték 13 négymotoros gépet.

A brit északamerikai bombázókhoz a megszállt nyugati területek ellen intézett folyamatos erős támadásait az előző éjszaki előkészületének lehet tekinteni. E támadások során az ellenfél a május 1-10-ig terjedő időben 182 gépet veszített, köztük 120 négymotoros bombázót. (MTI)

Hivatalos jelentés a péntek éjszakai zavaró repülésről

A Magyar Távirati Iroda jelefi: E hó 12-én az esti órákban a Duna-Tisza közén a Tiszától keletre levő térségben több útvonalon több ellenséges gép körül északi irányban átrepültek az ország légtérét. Bombázásáról eddig jelentés nem érkezett. Valószínűleg ugyaneköz a gépek e hó 13-án a kora hajnali órákban ugyanezen az útvonalon északról déli irányban repültek át az ország légtérét. Az átrepülések zavaró jellegűek voltak.

Szlovák államférfiak Hitler főhadiszállásán

Pozsony, május 13. (MTI) A posonyi lapok jelentése szerint Hitler vezér meghívására május 12-én megjelent a vezéri főhadiszálláson Tiso szlovák államelnök, Tuka miniszterelnök és Csatlós nemzetvédelmi miniszter. A megbeszéléseken részt vett Ribbentrop német külügyminiszter is. Miként a múlt látogatásoknál, most is baráti eszmecsere folyt, amely a két nemzet közötti barátság újabb megerősítésére és megszilárdulására vezetett. Tiso elnök és kísérete szombat délelőtt tért vissza Szlovákiába.

Harcok a szétrombolt Szebesztopoltól nyugatra

Berlin, május 13. (Interinf) Jelenli a keleti arcvonal helyzetéről: A német és román védők a felismerhetetlenségig szétrombolt és még mindig égő Szebesztopol kiürítése után a városról nyugatra előkészített fellegő állásba vonultak. A számbeli és fegyverben többszörös fölényben levő bolseviszták

Nem sikerült az angolszászok áttörési kísérlete az olasz fronton

Berlin, május 13. (Interinf) : Az olaszországi déli arcvonal nyugati szárnyán az angol-amerikai offenzíva első negyven órája után megállapítható, hogy bár a támadók rendkívül erős tüzérést használtak fel s igen nagy bombavető erőket vetettek harcba, nem tudták elérni sem a remélt áttörést, de még egyáltalában említésre méltó kezdeti sikert sem, a német állásban levő csapatok mindenütt legyűrték őket. A partvidéki szakaszon az inváziós csapatok miután a tengerpart közelében teljesen megújult előretörésük, lemondtak a megközelítéssel való kísérletezésről és a minturnoi német állásokra összpontosították erejüket. A helységeit nyugatra már az előlétből ismételt visszaverték őket. Az ellenőrzés a felnyomuló amerikaiakat visszavetette

Kitűnő ASZTALI BOR
4 liter 4-80
Kontsek Géza Krt.
Kossuth utca 15 sz.

Az OTI és MABI új elnöke és kormánybiztosa

MTI jelenti: A minisztérium dr Szombathelyi Maithényi Miklós ny. OTI igazgatót az OTI, dr Szakáll Aladár magán-

alkalmazottak biztosító intézetének alelnökét a MABI lnöki elnöki és kormánybiztosi teendőinek ellátásával megbízta.

Szociális rendelkezések

A hivatalos lap közli a kormányrendeletét, amely 1944. május 1-től biztosítja a családi pótlékra való igényjogosultságot olyan alkalmazottnak és nyugdíjasnak, aki állami gyermekmenhely kötelekébe felvett gyermeket fogadott örökbe.

A rendelet biztosítja továbbá a nevelési járulékra való igényjogosultságot az ilyen örökbe fogadott árva részére.

Pontos intézkedése a rendelkeznek, hogy a családi pótlékra igényjogosultságot biztosítja azok részére is, akik a légi támadások polgári áldozatainak árvaí fogadják örökbe. A rendelkezés jelentős mértékben elősegíti a légitámadások polgári áldozatainak árváról való gondoskodást.

A hivatalos lap közli a kormánynak a külszolgálatban álló alkalmazottakat és azok családjait megillető baleseti kártalanítás újabb szabályozása tárgyában kiadott rendeletét. Az eddig érvényben volt rendelkezés közszolgálati alkalmazottnaknál a baleseti kártalanítás összegét be kell számítani a nyugellátás összegébe, ezzel szemben a magánalkalmazottak öregségi, vagy rokkantsági ellátóitakon felül teljes összegben megkapták a baleseti jára-

dékot is azzal a korlátozással, hogy a két ellátás együttes összege nem haladja meg az utolsó kereset összegét. A most kiadott rendelet a közszolgálati alkalmazottakkal szemben fenn állott hátrányos helyzetét szünteti meg.

A hivatalos lap közli a kormánynak azt a rendeletét, amely rendezi a gyakorló kereskedelmi középiskola és gyakorló polgári iskolai tanárok fizetésemelkedés szempontjából figyelembevehető szolgálatát. A rendelet lehetővé teszi arra, hogy a polgári iskolai tanárok a fizetésemelkedés szempontjából beszámítást nyerjen a polgári iskolai tanári képesítés megszerzése után az elemi iskolai tanítói minőségben eltöltött egész szolgálat. Egyben a polgári iskoláknál az eddigi megbízott igazgatók helyett, külön igazgatói státust rendelészeresít. Rendezi a kormányrendelet az elemi iskolai tanítói szolgálatot is, amennyiben lehetővé teszi a helyettes tanítói szolgálat három évet meghaladó részének, továbbá a tanítói képesítés megszerzése után fízttviselői minőségben eltöltött egész szolgálatának a fizetésemelkedés szempontjából való figyelembevételét.

BENCZUR CENTENNÁRIUM

Négy évvel a legendás magyar szabadságharc kitérőse előtt, 1844-ben született Nyíregyházán, a Nyírség színpompás, áldott levegőjében Benczur Gyula, a nagy magyar festőtitan. Ugyanebben az esztendőben látta meg az Isten csoda szép világát, amikor egy másik híres magyar is elsőket kurjongatott a furcsa világban, az a kis magyar akiből néhány évtizeddel később a legnagyobb magyar festőművész vált: Munkácsy Mihály. Az 1844. esztendő tehát felette bőkezű volt a magyar nemzetnek: olyan hatalmas művésszel ajándékozta meg, amilyen egy-egy ezredév alatt is alig akad.

Benczur Gyula csodagyermek volt, akinek művészeti hajlama már egészen kis korában megmutatkozott: Sokan jósoltak neki ragyogó jövőt, töretlenül felfelé ívelő pályát és ezek nem tévedtek, nem csalódtak benne. Benczur maradéktalanul beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

Mint Munkácsy Mihály, Benczur is eszméltételemmel, festőszemmel szemlélte a szabadságharc zűrzavarák kavargását, Benczur szemében is megragadtak a tarka-barka katonai egyenruhák, a különféle fegyverek, dallás hadvezérek, vonuló seregek mindenfélé színelt és formái és ezekből merített, amikor később alakokat, történelmi jeleneteket, historiai képeket festett meg. A 48-as jédek lázas kavargásában látott színek, képek és formák mindhalálig táplálták és inspirálták művészetét.

Még egészen kicsi gyermek korában fűzeteket rajzolt tele színeinek, hozátartozóinak, ismerősöknek arcképeivel. Három éves korában sodorlatos kompozíciót rajzolt szobájuk padlójára. Az emberi élet 3 nevezetes eseményét rajzolta le: a keresztelést, esküvőt és a temetést. Hat esztendő korában már ügyesen festgetett. Elemista, majd kassai középiskolás diák korában már sikerei is voltak. Ezeknek hatása alatt elhatározta, hogy festő lesz. Csatlós, de különösen nagyapja, hallani sem akart arról. Ők valami „komoly, reális” pályát szántak neki. Nagyapja mérnököt akart nevelni belőle, de ettől Benczur Gyula irtózzal fordult el. Nem vontatták a rideg törvény-

szertű számok s az unalmas hivatali munka. Végül is győzött a kitaratás és álhatatosság. Nagy apja beleegyezett, hogy elutazzék Münchenbe.

A bajor fővárosban a híres Piloty vette szárnyai alá. Amikor pedig elkészült első nagy képével, a „Vízbeült balatoni halászszaal, a mester felfedezte benne a zsenit és legkedvesebb tanítványává fogadta. Piloty vezetése alatt fordult egész érdeklődésével a történelmi festészet felé. Együtt festették meg a müncheni Maximilianeum történelmi freskóit, majd utána Benczur egymásután festette meg hatalmas történelmi képeit. Ezek közül a legsikerültebb volt a „Hunyadi László búcsúja” és a „Rákóczi Ferenc elfogatása”. Ezt az utóbbit az éppen Münchenben tartózkodó román királyné, aki mint irón Carmen Sylva néven volt ismert, azonnal megvásárolta és Bukarestbe szállíttatta a királyi palota dísztermébe.

A gyönyörű képet nemskára újra megfestette Benczur Gyula. Ennek pedig az a története, hogy egy amerikai milliomas is meg akarta vásárolni, de a királyné megelőzte. A milliomas most addig rimádkodott Benczurnak, olyan magas honoráriumot ajánlott fel, hogy a művész végre is nem tudott tovább ellentállni és újra megfestette Rákóczi Ferenc elfogatását. A megoldásnál azonban egészen más formát választott, nehogy az azonos tárgyú két kép teljesen hasonló legyen.

Carmen Sylva egyébként valószággal rajongott a nagy magyar festőért, anak nagy művészetéért. Magyar Rubensnek nevezte el, verseket dedikált neki és ha Budapestem járt, soha nem mulasztotta el felkeresni műtermét. Müncheni sikerei egy-kettőre európai hírvé emelték a kis magyar piktor nevét. Egy ideig még itt élt a bajorok gyönyörű fővárosában, ahol meg is nősült, 1873-ban feleségül vette Max Linát, Max Gabriel festőművész leányát. Ettől kezdve tomboló nagy siker és osztatlan szeretet vette körül a mindjobban kiteljesedő nagy művészt. Maga II. Lajos bajor király is személyes barátjává fogadta és sokszor látta vendégül nyaraló kastélyában a Starhemberg-ló mellett.

A müncheni szép napok alatt egyik híres vászna a másik után készült el: a „Bachánszó”, a „XVI. Lajos és családja”, a „Pajkos ámor”, a „Forás tündére”, a „XV. Lajos Dubarry boudoirjában” és egy egész sereg más nagyszerű festmény.

Az ezeréves fennállását ünneplő Magyarország azonban hazahívta ezt a káprázatosan nagy értéket. Benczur Gyula Trefort Ágost nagy kultuszminiszterünk hívó szavára ott hagyott kétféle sikereket, nagy védelmeket, királyi barátokat és hazajött, hogy művészetével szolgálja hazája kultúráját, Otthagytott mindent, amit nagy szorgalommal felépített, hogy elvállalja a budapesti Mesteriskola tanári állását, amely után bizony csak gyengécske javadalom járt ki. És otthagya a hü feleség sira nájá. is a müncheni temetőben.

Egy év múlva már az iskola igazgatója volt Benczur. Ekkor újra megnősült. Boldizsár Kata Piroskát, a budapesti állami tanítóképző tanamozdint vette feleségül, akivel azután sokáig élt boldog, zavartalan házasságetet.

Idehaza, Budapestén egészen, belemerült a milleneumi légkör témavilágába. Egymásután festette meg a magyar történelem nagy alakjait és híres jelenetét. „Vajk megkeresztelése”, „Budavár visszafoglalása” (24.000 forint tiszteletdíjat kapott érte!) a „Milleneumi hódotat” és más nagy festményei beszédes bizonyítékai voltak robusztus tehetségének és nagy magyar érzésének.

I. Ferenc József királyt is több ízben megfestette a ferencjózsefi Magyarország egész arisztokráciáját, köztük az Andrássyakat, a Tiszákat, a Szapáryakat, a Károlyiakat, Eötvös Józsefet, Trefort Ágostot és még számos politikai és közéleti kiválóságot. De a koronás-fők közül is számosat festett meg Benczur: Erzsébet királynét, Rudolf trónörökösöt, Ferdinánd bolgár cárt stb. Némelyiket több ízben is, számos alakban.

A koronás főknél elért sikereit alapján egész Európa festővilága úgy ismerte Benczurt, mint a „királyok és fejedelmek festőjét”.

A világsiker azonban nem káptatta el, nem tette elbizakodottá a nagy művészt. Benczur Gyula ezután is szerény, egyszerű és jó ember maradt, aki maga volt a megtésteműlt jóság, derű és szeretet. Nem hitt az emberek rossz-ságában és csak a kummún borzalmait ingatták meg ebben a hitében.

— Ugy látszik — mondotta ekkor fiának kiábrándultan —, még is neked van igazad: úgy látszik mégis több a rossz ember, mint a jó...

A nagy festő mindhalálig szerény munkása volt az ecsetnek, a vászonak, a színeknek. Minden délelőtt vagy délután, naponta 4-5 órát dolgozott műtermében. Köteltségűdőt, alapos, lelkiismeretes munkása volt. Még halála előtt is öt nappal a műtermében dolgozott, míg csak ki nem esett az ecset a kezéből.

A monarchia összeomlása neki, aki a ferencjózsefi világban gyökerezett, irtózatos csapás volt. Kassa elvesztése letörte: ott élt boldog gyermekkorának legszebb éveit. Most már érzékeny lett, visszavonult a világtól és félt minden hírtől, ami a külvilágból jött. Csak a dolhányi kúrlájának négy fala között, vagy a kertben érezte jól magát, felesége társaságában.

Itt érte a halál, hogy elaltassa örökre 1920. év nyarán. Dolhányon — ma Benczurfalva — temették el, szeretett kertjében, kedvenc fája tövében.

Születésének századik évfordulóján nagy tisztelettel és szeretettel tisztelgünk a legnagyobb magyar történelmi festő hatalmas alakja és halhatatlan életműve előtt.

Péchy-Horváth Rezső.

Perzsaszőnyeg

művészi javítást vállalja, Perzsaszőnyegeket a legnagyobb áron vász MARKARIAN SZIRACAN, DEBRECEN. A JÓ-UTCA 10. SZ.

Vitéz Jaross Andor belügyminiszter a politikai egységről, a vezéri gondolatról, a magyar nemzeti szocializmusról

Vitéz Jaross Andor belügyminiszter Rimaszombaton Farkas Attila főispán beiktatásán nagy beszédet mondott, melyekben fonos kijelentéseket tett.

A politikai egység

— A politikai egység azt jelenti — mondotta a miniszter —, hogy elismerem egy bizonyos vezérgondolatnak egyedüli alkalmasságát az ország sorsproblémáinak megoldásában, elismerem azt, hogy adott pillanatban annak a történelmi feladatnak a megoldására, amely erre a nemzedékre hárul, ez a politikai gondolat és annak szószólója alkalmas. Ha fegyelmzett tagja vagyok ennek a nemzetnek, akkor egyéni és egy szűkebb körből származó politikai vágyamat alárendelem a nagyobb sítót átfogni tudó nemzeti parancsoknak.

A vezérlő gondolat lényege

Amikor arról van szó, hogy ezt az egységet kívánjuk munkálni, akkor először is testvéri szeretettel azok felé szólók, akik úgy érzik, hogy talán nekik, van valami elhivatottságuk arra, hogy egyedül ők vezessék ezt az országot. Amint mondtam, ez nem azt jelenti, hogy bizonyos személyeknek van elhivatottsági joguk egy ország vezetésére. Szerintem csak egy vezéri gondolatnak, vezéri szellemiségnek lehet elhivatottsága egy ország vezetésére. Mi, akik a Kormányzó Úr akartából részt veszünk a kormány munkájában, egy politikai szellemiségnek, egy vezéri gondolatnak a síkján dolgozunk és eszelekszünk az ország érdekében. Ez a vezérlő gondolat abból az ellenforradalmi szellemiségből táplálkozik, amely annak idején Szegedről indult el. Ez a vezérlő gondolat azonban magában egyesíti azokat a tapasztalatokat is, amelyeket az idegen uralom alatt a Felvidék, Erdély és a Délvidék népe a szenvedések hosszú során át kitermelt magából és amelyeket nemzetformálónak fogadott el.

A kormány vállalja a nemzeti szocializmus szolgálatát

— A harmadik erőkomponens, amely a vezéri gondolat kiteljesedését kell, hogy szolgálja, a korszak nacionalizmus, az ellenforradalmi szellemiségből a nemzeti szocializmus szintézisébe felfejlődött nemzeti politika.

— Ez a kormány vállalta és keltet, hogy vállalja a magyar nemzeti szocializmus szolgálatát, mert segítségével tudja átforgatni az ország mai társadalmi rendjét és tudja erőssé tenni az országot a jövő feladatainak elvégzésére. Amikor a magyar nemzeti szocializmus jegyében és értelmében vállaljuk ezt a programot, akkor nem vagyunk egyidejűleg ellenfelei senkinek ebben az országban.

Egy jöttányit sem engedünk a magyar nemzeti gondolatból!

A miniszter hangoztatta ezután, hogy a földrajzi adottságok, a történelmi determináció azok, amelyek bennünket a Német Birodalom szövetséges-

társává tettek. Ez nem azt jelenti, hogy — ahogy ezt a zúgokban meghűződő esáklások még magyarul akarják —, mintha egy jöttányit is engednénk a magyar nemzeti gondolatától. Ellenkezőleg: éppen a nemzeti öncélúság gondolata állított minket a Német Birodalom mellé. A korszerű nacionalizmusnak az életformája, ahogyan a német népet is keményre és erőssé tette, véget fog vetni nálunk is az elpuhult polgári gondolatnak és helyét fog adni a szociális felelősség-érzettel áthatott magyar nemzeti szocializmusnak.

— A magyar nemzeti szocializmus nem kópiaja a németnek. Aki abban a hitben él, hogy mi talán megfedkezünk a magyarság történelmi céljairól és lelkiünkben elmosódott a nemzeti szabadságharcok hőseinek a képe, súlyosan téved. A mi politikai hitvallásunk és a maunk nemzeti szocializmusában mélyen benne gyökeredzik a magyar történelmi hagyományok végtelen füzete, benne gyökeredzik a jó magyar tulajdonságok és talán magyar hibák is, amelyeket kiküszöbölni éppen ennek a generációnak lesz a feladata.

Uj légkört, nemzetszeretettel!

— Azt akarom és a kezemből levő hatalom erejével ezt meg is fogom valósítani, hogy minden hivatali íróasztal mellé új légkört költözzék be. Nem akarom többé azt látni, hogy félve tipegő, alázattól görnyedő kisemberek zarándokoljanak a városba és úgy érezzék magukat, mintha egy idegen légkörbe, egy idegen világba jönnének. Mindenkinek, aki a hivatalos hatalmat gyakorolja és aki tulajdonképpen a nemzetnek szolgálja — ahogy magamat is csak a nemzet szolgálatának tekintem — tudnia kell azt, hogy egymásért teljesítünk szolgálatot. Ez a tekintélyt nem érinti. A tekintélyt a tudás és a felkészültség biztosítja. A becsület nemzetszeretettel hasonlót minden hivatalnokot a kisemberekkel való érintkezésben. A különböző hivatalok élén álló férfiak önmaguk is megéreztek, hogy a mai nehéz idők ezt a szellemiséget követelik meg tőlük.

— Önkormányzati életünk is reorganizációra szorul. A mai idők sem akadályozhatják meg azt, hogy néhány lépést tegyünk a reformok oldalán.

Egyszerű és gyors közigazgatást!

A miniszter aztán a közigazgatási kérdésekre lért át. — A mostani kormányzat munkáját az egyszerű és gyors közigazgatásnak kell jellemeznie — mondotta. — A mai élet komplikált viszonyai sajnos bonyolulttá teszik a jogszabályokat és nehezé a jogszabályalkotást. Annak, aki az akták jegyében intézkedik, meg kell éreznie, hogy a kérelmező fél a kisember szeméreméből a problémák végtelen egyszerűek. — A tisztviselői bölcsességet és tudást tulajdonképpen az jelenti, hogy a jogszabályok szövegében keresztül az egyszerű ügyet kell meglátni és annak megoldását a leggyorsabban és legcélravezetőbb úton keresni.

— A szociális problémák legnagyobb részének megoldása is a belügyminiszterhez tartozik. Mindaz, ami a mostani kormányzat uralomrajutása óta történt, tulajdonképpen az adott helyzetből folyó kirívó igazságtalanságok kiegyensúlyozása volt. Ma az a helyzet, hogy alapvető szociális törvényeket hiányolunk. Ma, amikor történelmi lázban kell, hogy éljünk, bizonyos mértékben igen tragikus, hogy egyidőben kell megvédenünk az országot hatalmas ellenséggel szemben és egyidőben kell azokat a szociális mulasztásokat pótolnunk és jóvátennünk, amelyekre jövőnk érdekében feltétlenül szükségünk van.

Nem állhatunk meg történelmi nagyjaink árnyékába, mint „kismagyarok“

— A mai nemzedéknek történelmi feladatokat kell megoldania. Ez a nemzedék azonban nem hivatkozhatik az ősekre, azok teljesítményeire, mert egyedül kell megoldania az eléje tornyosuló feladatokat. — A nemzet nagyjainak történelmi árnyéka elér a mai időkig is, mi azonban nem elégedhetünk meg azzal, hogy történelmi nagyságaink árnyékába álljunk, úgynevezett „kismagyarok“ — nak.

— Nekünk a Rákócziak, a Szechenyiek és a Kossuthok feladatát vállalnunk kell. Ezeket a feladatokat áldozatos lélekkel és soha meg nem követelt munkabírással kell vállalnunk. Az 1848—49-i kor magyarságával, sőt még a Rákócziak magyarságával szemben is ennek a nemzetnek egy nagy előnye van, az, hogy átélté a Benesek, Titulescuk és a Ninesieseknek a magyarságot széjjelépni akaró korszakát.

— Ez a nemzedék olyan történelmi tapasztalatok sorozatán ment keresztül, amely ha párosul a trianoni magyarság energiájával, akkor a legnagyobb eredmények elérésére képes. Azonban mindenkinek kell döbbennie arra, hogy nincs ma a magyar politikai glóbuszon olyan politikai érdekesport, vagy egyén, amely vagy aki egymagában elegendő volna a nemzet nagy történelmi feladatainak vállalására. Minden magyarnak meg kell kérdeznie a saját lelkiismeretét és ha ezt megteszi, rá fog döbbenni arra, hogy ennek a feladatnak a megvalósítására mennyire kicsi. És mert kicsik vagyunk, össze kell fogunk. Az összefogáshoz 13 és félmillió magyar kell, ebből a falanxból kell a magyar történelmi akaratnak fakadnia. Más akaratnak ebben az országban helye nincs és ezért a történelmi magyar akarat minden körülmények között diadalmasodni fog.

Gyümölcsíz

koriátlan mennyiségben kapható

Gaál Sándor Szoboszlai-u. 21b.

Meghalt Gulyás Pál, Debrecen költője

Megdöböntő gyászshír terjedt el szombatban Debrecenben, a belgyógyászati klinika külön szobájában, egynegyedkettőkor elhunyt Gulyás Pál, Debrecen költője.

Súlyos vérzékenység támadta meg két évvel ezelőtt a költőt, betegsége állandóan fokozódott és a törekény szervezeti férfi valósággal elvérzett. Az utóbbi időben pedig állandó kezelés alatt állott, Rimaszombaton az ottani kórház igazgatója, dr. Balogh Adam, Gulyás Pál testvérléki jó barátja kísérelte megfordítani a véget szerkezté, a debreceni belgyógyászati klinika kiténő orvosi kara is mindent elkövetett megmentésére. Az utóbbi napokban kétszer vértömlesztésen esett át Gulyás Pál, azonban minden kísérlet haszatalannak bizonyult és a tegnapi napon megdöböntő hír adta tudtul, hogy a magyar irodalmi életnek ismét súlyos gyászja van.

Gulyás Pál sorsa híven tükrözi vissza a magyar író tragédiáját, aki a vidéki élet esendjében, — minden irodalmi kikkától távol maradván alkotott és hosszú, lélekölő esztendőket, amikor beérkezett, túljutott a siker kapuján, amikor egyaránt nagydíjra érdemesítette a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Baumgarten alapítvány kuratóriuma, amikor kissé sűtkérezhetett volna a siker fényében a közönség sok esztendejét átdidergett lelke, akkor egyszerre megállt sok forró álmat, tiszta szépséget melengelő szíve.

A költő meghalt. Egy nagy álmódóval, aki törekény testében esodálatos gondolatok fényét hordozta, szegényebb lett Debrecen, Gulyás Pál a szellem embere volt egész életén át. Megalkuvás nélkül önmagát adta azokban az esztendőket, amikor még csak kevesen figyelték fel rá és hű maradt önmagához akkor is, — amikor már mint az új magyar íra egyik legértékesebb tehetségét tartották számon. Most, — hogy eltávozott az élők világból emly olyan kevéssé kedvezett a szellem embereinek: nagy ür támadt utána, fájdalmasan érezzük hiányát. Hozzá tartozott Debrecenhez, egy lélekdarabja volt ennek a nagy városnak, melyben a vaskos realitások talajából esodálatos, gyönyörű kontrasztként a költészet olyan szinompás virágai szökkennek az ég kéklő azurja felé, mint az Oláh Gáborok, Gulyás Pál költészeté. És hiányzik a magyar irodalomból, a magyar szellemi élet képe szegényebb lett egy színfolttal, árva lett egy egyéniséggel. Elmélyülő ember volt, aki már szinte a filozófia talajáig ásott költészetében, talán éppen ez az elmélyültség okozta, hogy olyan későn ébredtek értékre abban a korban, melyet nyugodtan nevezhetnénk a felszínesség korának. Gulyás Pál lírája nem a felületen aranylott, bárniból indult ki, hamarosan ott járt a lélek ingoványos talaján, ahol a gondolat magaslatairól a végtelenségbe ér a tekintet. Ő, aki költészeté szárnnyaival állandóan ennek a végtelenségnek a partjait csapdosta most egészen eljutott oda.

Gulyás Pál 1899-ben született Debrecenben. Édesapja dr. Gulyás István, a Kollégium hírneves tanára volt. Iskoláit mindvégig Debrecenben végezte, itt avatták a bölcsészettudományok doktorává. Első költeménye Benyovszky Pál szerkesztésében megjelent „Viharban“ antológiában látott napvilágot, 1923-ban, majd egy évvel később Juhász Gézával közösen jelentetik meg költeményeiket a „Testvérgyálak“ kötetben. Költői arca teljes tisztaságában a „Misztikus ünnepek asztal“ c. verskötetében, mely 1929 évben jelent meg, bontakozott ki. Ekkor már a Napkelet verspályázatának díjnyertese, Németh László felfigyelt rá és hírt tett költészeté mellett. „Tékozló“

c. könyve az „Uj írók“ könyvsorozatban Debrecenben jelent meg 1943-ban gyűjtötte össze az utolsó tíz év alkotásait „Alföld esendjében“ c. kötetében, melyért egyaránt megkapta a magyar Irodalomtörténeti Társaság díját, a Baumgarten díjat, a „Kalevala“ új magyar kiadása Gulyás Pál csodálatos szép, újszerű hangon felcsendülő tanulmányával élén jelent meg. Állandó munkatársa volt a legnagyobb magyar folyóiratoknak: Magyar Élet, Magyar Ut, Termés, Magyar Csillag, HD-nak. Egyik alapító szerkesztője volt a Válasz folyóiratnak s éveken át ügyvezető elnöke az Ady-Társaságnak. Az utóbbi időben Schiller-fordításán dolgozott, saját alá rendezte tanulmányait és nagy összefoglaló monografiája készült Debrecenről. Mint tanár is egyike volt a legkiválóbbakkal, az ipariskolában, kisgyermeknek tanítása közben jegyezte el magát örökre a magyar néprépleggel pedagógiájá, ezeket lelki felmérése volt magyarázataiban a szépség, költészet, tudás kapuit nyitogatta előttük. Mint tanár is költő maradt s mint költő is tanított.

Gulyás Pál temetése esztendőn délután 5 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából. Mozgalom indult meg, hogy Debrecen városa díszsírhelyet adjon hűségese fiának. Temetését Gebauer vállalta rendezni.

Nemes Vöröss János vezérezredesi kinevezése

A Magyar Távirati Iroda jelenteti: A Kormányzó Úr nemes Vöröss János altábornagyot, a honvédezerkar főnökét 1944 május 10-ével 1943 augusztus 1-iki ranggal vezérezredessé nevezte ki.

Képesítő vizsgálat a Svetits-intézet tanítónőképzőjében

Szép eredménnyel végződtek a képesítő vizsgálatok a Svetits-intézet tanítónőképzőintézetében.

Kitünöklevelet kaptak: Orosz Alma, Tornai Anna, Varga Margit.

Jeles oklevelet kaptak: Antalóczy Klára.

Jó oklevelet kaptak: Király Margit, Kis Emilia, Kószinszki Katalin, Sasvári Éva, Sterk Ilona, Tiszai Gabriella, Turcsányi Gabriella.

Képesítettek: Dabrowszky Éva, Gaál Éva, Germar Éva, Hécey Szabó Éva, Kaszonya Magdolna, Kövály Ilona, Nagy Margit, Oppert Otília, Orosz Jolán, Payer Judit, Peér Erzsébet, Réthelyi Magdolna, Tóth Ilona, Vadász Magda.

Két jelölt javító vizsgálatot tehet szeptemberben.

A vizsgálatokn Buray Alajos pp. kamarás, tanügyi főtanácsos, a román, kat. tanítónőképzőintézet igazgatója elnököl, Kormányképviselő dr. Hoffmann István tanügyi főtanácsos volt.

A vizsgálat eredményének kihirdetése után az elnök és kormányképviselő lelkes szavakkal indították a jelölteket tanítói hivatásuk betöltésére. Az új okleveles tanítónők ma reggel 8 órakor adnak hálát Istennek a Svetits-intézet kápolnájában a vizsgálatok sikeréért, majd utána az igazgató kiosztja az okleveleket.

Az intézet a mostani 25 jelölttel együtt összesen 652 okleveles tanítónőt bocsátott ki az életbe fennállása óta.

CHODAK JÁNOS

gépipari háztartásos vállalat

elköltözött

BETHLEN UTCA 44. SZÁM ALA.

Üveget és porcellánt olcsón és jól

SZLOVÁK BÉLA

üveg és porcellán üzletében vásárolhat Csapó utca 32. sz. Telefon: 24-35.

Tisza István emlékének hódolt tegnap a debreceni egyetem doktoravató ülése

Tizenhárom dokort avattak tegnap délelőtt a Kollégium oratóriumában.

A debreceni Tisza István-Tudományegyetem tegnap a református Kollégium oratóriumában doktoravató ülést tartott. Ez alkalommal tizenhárom végzett egyetemi hallgató kapta meg a doktori diplomát. Az új doktorok névsora a következő: Balogh József és Szabó Imre jogtudományi, Lengyel Sándor, Orosz Lajos és Varga László államtudományi, Farkas Sándor cum laude, Hiriez László és Petruska György orvostudományi, Ujfaluzy József summa cum laude, Csüllög Mária cum laude, Békés Ágnes, Komlós Sándor és Szabó László cum laude bölcsészettudományi doktorok.

Az avatási szertartás után dr. Bodnár János rektor szólt az új doktorokhoz.

— Ezelőtt három héttel, április 22-én — mondotta — az egyetem tanácsa koszorút helyezt az egyetemünk nagy nevének, gróf Tisza István szobrára. A rendkívüli viszonyok nem engedték meg a szokásos évi ünnepséget, de mai doktoravató ülésünkön az ő emlékének hódolunk.

Elmondotta a továbbiakban

Bodnár János rektor, hogy az 1900-as években a magyar vidéki városok között megindult a nemes verseny az ország harmadik egyeteméért. Nem véletlen, hogy ebből a versenyből Debrecen került ki győztesen. A rektor idézte Tisza István szavait:

— Életem egyik legnagyobb eseményének tekintem, hogy Debrecenben, ahol fiatal koriban tanulmányaimat végeztem, egyetemem állítható!

Nagy érdemeket szerzett Tisza István egyetemünk gyors felállításával is. Neki köszönhető az is, hogy orvosi fakultásunk mellé fölépült az ország egyik legmodernebb egyetemi klinikája is. Tisza István nagy erkölcsi értéke lebegett az egyetem tanácsa előtt, amikor az ország harmadik egyetemét az ő nevével nevezték el. Nagyságának alapja erkölcsi értéke mellett szellemi fölénye volt, mellyel hazánk nagy múltjához emelkedett.

Bodnár János rektor beszédének befejező részében Tisza István nagyságát állította példaképül az új doktorok elé.

Városunkat is légitámadás érheti...

A közelmúltban — mint hírül adtuk — megalkant Debrecen város XII. ügyosztálya, mely a légitámadás elleni védekezést, hajléktalanok váltak ügyével, elhelyezésével foglalkozik, szociális és házfias feladatát végzi. Az új városi ügyosztály megszervezésével a polgármester dr. Balogh József, bizta meg, akiknek farsadhatatlan, értékes munkásságával folyik az ügyosztály megszervezése, gyűlésezhelyi parancsnokok oktatása. Nemes, nagy munkájukba fokozatosan a társadalmi szeretetmunkát is bekapcsolják.

A városi XII. ügyosztály beosztotta közre az alábbi hirtelmenyt, melyet vágyon ki és orizzen meg mindenki. Hazafias és önmagunk iránt való kötelesség egyaránt az abban foglaltak megismerését. Rendkívül fontos az, hogy a bombatámadások folytán esetleg hajléktalanokká válók pontos gyűlésezhelyi helyükön jelentkezzenek, ahol az oda beosztott cserkészek kijelölt szállásukra vezetik őket.

A közérdekű és fontos tudnivalók a következők:

A most folyó vihághorú rendkívüli viszonyai között számolni kell azaz, hogy városunkat is légi támadás érheti, emellett a szükségesnek mutatkozik, hogy a szükséges önkéntes megismerést. Rendkívül fontos az, hogy a bombatámadások folytán esetleg hajléktalanokká válók pontos gyűlésezhelyi helyükön jelentkezzenek, ahol az oda beosztott cserkészek kijelölt szállásukra vezetik őket.

A közérdekű és fontos tudnivalók a következők:

A most folyó vihághorú rendkívüli viszonyai között számolni kell azaz, hogy városunkat is légi támadás érheti, emellett a szükségesnek mutatkozik, hogy a szükséges önkéntes megismerést. Rendkívül fontos az, hogy a bombatámadások folytán esetleg hajléktalanokká válók pontos gyűlésezhelyi helyükön jelentkezzenek, ahol az oda beosztott cserkészek kijelölt szállásukra vezetik őket.

A közérdekű és fontos tudnivalók a következők:

kijelölt gyűlésezhelyen megmaradt kezeslőmunkáikkal s ugyan csoportonként vezetnek az átmeneti szállásut szolgáló helyekre.

A körzeti beosztás s az arra illetékes gyűlésezhelyek megjelölése a következők:

A) körzet. Pallagi út, Simonyi ut., Ferenc József ut. által bezárt terület. Gyűlésezhely: Lajos királyi ut.

B) körzet. Karoly Ferenc József ut., Magoss György-ter., Peterfa ut., Káivier-ter., Barczar D. utca, Mester utca, Pozsonyi ut. által bezárt terület. Gyűlésezhelyek: Bethlen utca 36-40 számú házak előtti park és a Karolyi Gáspár-ter. templom előtti tér.

C) körzet. Pozsonyi ut., Mester utca, Barczar D. utca, Ferenc József ut., Szechenyi utca, Arad utca által bezárt terület és a Teglavetői utca. Gyűlésezhelyek: Déri múzeum előtti park, a Kisállomás előtti Szenavasár-ter. m. zsház és a Teglavetői ovoda, előtti ter.

D) körzet. Acél utca, Szechenyi utca, Ferenc József ut., Hunyadi utca, Rakar utca, Dehó utca által bezárt terület. Gyűlésezhelyek: Fémipariskola előtt a külsővasártéri salakos téren és az Ispolai templom előtti tér.

E) körzet. Máv pályaudvar, Petőfi-ter., Hunyadi utca, Ferenc József ut., Szent Anna utca, Attila ter., Vagohid utca, Bihar utca által bezárt terület. Gyűlésezhelyek: a Csonakázó kert je Homokkertben a Madách tér, a görka, templom előtti parkban az Attila ter.

F) körzet. Bihar utca, Vagohid utca, Attila-ter., Szent Anna utca, Ferenc József ut., Csapo utca, Arpad ter., Temető utca, Huszar Gal utca, a Honi utca által bezárt terület.

Gyűlésezhelyek: Kossuth utcai park, Meteor mozgó előtti Boszár-ter. park, Nyilashegy református iskola előtti ter.

G) körzet. Pallagi út, Simonyi ut., Magoss György ter., Peterfa utca, Káivier-ter., Csapo utca, Arpad ter., Kassa-ut. által bezárt terület. Gyűlésezhelyek: Rákóczi utcai piacgártnak a Nyomató utca felőli része és a Peterfa-utcai régi temető bejárata előtti tér.

H) körzet. Kassa ut., Arpad ter., Temető utca, Huszar Gal utca, Honi utca által bezárt terület.

Gyűlésezhelyek: Zsibvásártér és a Csapókeri ref. templom előtti Millenniumi ter.

III. Az átmeneti szállások elhelyezkedését összes hajléktalanok a körzetbe illetékes átmeneti szállás gondnokától 3 napos ingyenes szállásra és étkezőre jogosító ideiglenes igazolványt kapnak.

Az ideiglenes igazolvány gondosan megőrzendő, mert az szolgálatul a további igazolásokra.

A hajléktalanná vált egyén, aki valamely rokonánál vagy ismerősénél már elszálltatta magát, ideiglenes igazolványát a Légitámadásnál, Hajléktalanok Váltak Gondozó Hivatalánál

Az átmeneti szállások igénybevétele megkönnyítése és az egyes szállások esetleges tülsufaltságának elkerülése céljából a hajléktalanná vált személyek a légitámadás után azonnal jelentkezzenek az alábbiak szerint

nal" (Miklós utca 23. szám alatt) kaphatja meg s esetleges átkezései helyét is ott jelölk ki.

Azt hogy az átmeneti szálláson jelentkezni egyének melyik ingyenes étkező helyen történhet, az átmeneti szállás gondnoka állapítja meg s jegyzi fel az igazolványon.

Az átmeneti szálláshelyen a házirend szigorúan betartandó. Az étkező helyekre érekszőköt, eszakát, ivókulacsot, mindenki vigyen magával.

A hajléktalanok az ideiglenes igazolvánnyal 3 napon belül keressék fel városi X. katonai ügyosztályt (Ferenc József ut. 25. szám I. emelet), ahol a hajléktalanná válás igazolására végleges hatósági igazolást kapnak.

Ugyanott onterzik a hajléktalan tartós elhelyezését is. A most említett végleges hatósági igazolvány és az új lakás rendőrségi bejelentő lapjának felmutatása mellett a régi lakás szerinti közzelmezési körzeti irodában a kárt szenvedett egyének és családtagjaik a hivatalos órak alatt az esetleg elvesztett élelmiszerjegyeik helyett díjmentesen újakat kaphatnak.

POLGÁRMESTER.

Debrecen elárasztották mérgezett borotvapengékkel ismeretlen tettesek

A debreceni rendőrség szombaton befutottak az első feljelentések

Beszámoztunk arról, hogy az ország különböző részén érkeznek közismert személyek részére borotvapengék, melyek mérgező vegyszerbe vannak áztatva és rendkívül veszélyesek.

Az elmúlt napokban több debreceni címre érkeztek ilyen pengék és szombaton délelőtt Szabó Gyula rendőrtanácsos, bűnügyi osztályvezetőhöz megtekették az első feljelentéseket, beszoáltatva a Debrecenbe küldött első mérgező hatóság önbortaválkozó pengéket. Mindjárt három darab ilyen borítékban küldött mintaként szállított borotvapengéket adtak be a rendőrségre. Az első Kuzska Mihály borkereskedő Kossuth-utcai lakosnak, másikat Bódogh Gyula cukrászmester, Ferenc József-út 77. lakosnak, harmadikat Wurfel Gyula Csapó-u. 13. lakosnak címére küldték. Ezenkívül nagyobb mennyiségű borotvapenge érkezett a debreceni járásbírósg néháy tisztviselőjének címére, ezekről

azonban még ezután állapítják meg, hogy szintén a mérgezett pengékhez tartoznak-e, ugyanis a tisztviselők a közelmúltban valóban adtak fel borotvapenge rendelést.

A debreceni rendőrség megindította az ügyben a nyomozást. Megállapították, hogy a pengéket egy budapesti, valószínűleg nem létező önbortaválkozógyár nyomtatott címével ellátott borítékban „Arumirta” jelzéssel ellátva küldték Debrecenbe és azt Budapestén a 2-es számú postahivatalban adták fel. Arra nézve, hogy a pengék milyen mérgező anyaggal vannak preparálva, csak a vegyvizsgálat fog pontos választ adni.

A rendőrség felhívja mindazokat, akik borítékban borotvakészülék pengéket kapnak postán, hogy azt haladéktalanul szolgálattassák be, nehogy használni próbálják, mert a penge mérgezett és használata életveszélyes.

Megmérgezte magát Széchenyi-utcai lakásán Göndör Arnoldné debreceni fogorvos neje

A debreceni rendőrséget telefonon értesítették a mentők, hogy dr. Göndör Andorné szül. Filőlőp Laura fogorvos neje, Széchenyi-utca 1. b) szám alatti lakásán ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Az életmentő olyan nagymennyiségű mérget vett be, hogy az alkalmasi injekciók sem tudták eszméltre téríteni.

Beszállították a belgyógyászati klinikára, ahol a késő éjszakai órákig nem tért magához. Búcsúlevelet nem találtak, tetteit a hozzátartozók kihallgatása szerint az utóbbi hetekben tapasztalt erősen ideges állapotában követte el. A rendőrség eddig nem tudta kihallgatni.

Pindur, a hősszerelmes, akinek Debrecenben három nap alatt három menyasszonya volt, kézrekerült Csongrádon

Kívánsághangversenyek rendezésére pénzt vett fel a szélhámos

Többször megemlékeztünk már Pindur Tódor Frigyesnek, a tavasszerelm világjátékának eseteiről az ellene Debrecenben folyó bünyugi eljárás során. Pindur volt az, aki magát vitte Pinter Frigyesnek 40 hold vidézi földbitokkal rendelkező kántorjainak kiadva a debreceni sebosztáronak összeismerkedett egy debreceni úrlánnyal, Szolnoknál szerelmet vallott, Püspökladányban megkérte kezét és Debrecenben már mint véglegény és menyasszony szálltak ki. Pindur arra hivatkozással, hogy ma egy nap a világ sürgette a dispenzációnak es, külvőt, kölönszékretett menyasszonya családjával egy főhadnagyi atillát, hogy abban esküsznek és aztán a diszrubával együtt meglepelt. Kiderült közben, hogy háromnapos debreceni tartózkodása alatt Pindur három menyasszonyt szerzett s a harmadikat azzal hitgette, hogy ha megszólalnak a szirénák, lemennek a légtámadalmi pincébe, felkészít, anyakönyvezetót hívat és őseeszküsznek a légtámadalmi óvóhelyen. — azért pont ott, mert ilyen még nem volt.

Pindur, mióta Debrecenben elkövetett szélhámosságok és lopások után eltűnt, a Debrecenben kölesönként főhadnagyi uniformisban szélhámoskodott. Több városban végigjárta a tehetősebb embereket azzal, hogy sebesült honvédek javára szórakoztató előadást rendez, erre meghívókat adott át és nagyobb összegeket vett fel.

A debreceni rendőrséget most értesítette, hogy a többszörös véglegény Pindurkat most Csongrádon elfogták és a napokban Debrecenbe kísérték, ahol szélhámosága ügyében kihallgatják és megindítják ellene az eljárást.

Asszonyharapással a sebészeti klinikára szállították

A mentők jelentették a debreceni rendőrségnek, hogy a tegnapi nap folyamán Nagy Sándorné Timár-utca 31. szám alatti lakost súlyos kézsérüléssel elsősegélyben részesítették, majd további kezelésre a sebészeti klinikára szállították. Nagy Sándorné a mentők jegyzőkönyvébe beírtak adatait szerint egy asszony ismerőse, akivel összeszólaikoztak a civakodás hevében megharapja. Olyan erőset harapott kezébe, hogy csaknem átharapta azt és erősen vérző sebet a mentőknek kellett bekötözni. A harapos asszony ellen megindította a nyomozást a rendőrség.

Anyák Napja — Gyermek Hete

Debrecenben ma tartják a legszebb, legrövidebb emberi érzés, az anya iránt érzett szeretet ünnepét és ugyanezen a napon kezdődik országsszerint a Gyermek Hete. Dátumszerűen véletlen lehet az, hogy a két ünnep egymásba esik, valóságban azonban mindig szorosán egybefonódot az anyaság mélységesen szép eszményének esodálata és a legtisztább valóság: a gyermek kultusza.

Az emberi szenvedély és szenvedés minden ormat és poklát megjárt korban, napjainkban, az élet brutális valóságai között, esodálatos tisztasággal ragyog felénk az anyaság szent, magas, tisztult ideálja, mely egy vérbe és tűzbe borult világ felett is ott hordja karján a jövőt: a gyermeket.

A fötlenlémmé agszkodott napok fekete záporában, az emberi lelket ért súlyos ütések nem kerülhették el az anyát és gyermeket sem. Sokszor óvóhelyek mélyén találkozzunk velük, az asszony fájdalmas arcán hősiesség szépül, nem törődik a terrortamadások által fnyegegett anyai értékek tömegével, karjában ott szoritja magához egész világot tudatlanul gügyögő kis emberbimbóiban, akiben talán egy szerencsésebb nemzedék és egy hűkés korszak érkezett el a világra, hogy a mi megharcolt harcunk és kivívott győzelmünk árán szerzett nyugodt emberöltőben zavartalanul jusson el az emberi kultúra és haladást új magaslataira.

A háború vérs valósága, kaotikus hangzavara között megnyugtató, lélekpihentető valóság az anya és gyermeke. Jól esik megálálni mellettük, érezni azt, hogy érekelesszok, tankszörnyetegek soha nem volt gigantikus összecsapásban, amikor az emberi hősiesség új lapjait írja a történelemnek; asszonylettek mélyén a dübörgő föld felett is finom, puha szirmokat nyit az anyai szeretet virága.

Ez a tiszta, megváltó szeretet, mely veszély idején ellelejt a saját életét és csak gyermekében él, lobog tovább ée az a sorsvállaló hősiesség, mely a mai korban, a pusztító légitámadásokkal fenyegető balál árnyékában is bizó szívevel, fanatikus hittel, az Istenről örökségül kapott újratereemtés esodálatos szép misztériumával a szíven vállalja az emberi élet fenntartását, a jövő megerteremtését; ez emeli magasan e kor felé, olyan pidesz talra az anyát, ahova csak káprázó szemmel és fájó szívvel tekinthetünk. Más kor asszonyai nem úgy étek, mint ők. Azoknas talán nem kellett naponta megalkudni sorsukkal, elbűcsüzni a lezzenőbb férfikötelesség teljesítő férfijüktől, aztán oda állni helyére, pótolni az apát is a gyermeknél, munkában elláradt testtel is virrasztani hétégágya mellett, naponta közvetlenül ismerkedni a felszökölto szírcnanang után a háború borzalmával is és nem roskadni le, nem pihegni meg, ha nem helyt állni mindenütt...

Közben pedig mentőt sivarább, szegényebb és szomorubb az élet. annál szebb, csillogóbb mesékben lopni be álmodat a testéből sarjad új életekben. Mert akármilyen legyen körülöttünk az élet, az anya hangján felmúszikáló mesékben az örök szépségel, a hiányzó puha, szines álmodat kapja meg a mérsere szomas gyermekszíve.

Ennek a kornak ók ketten a vezérlő csillagai: anya és gyermeke. Most még sötét van körülöttünk. liderecs éjszakában a történelem szele sikolt lelkünkbe. De ez a két csillag soha ki nem hunyó fényvel aranylik felénk és már dregnai kezd, ahogy kissé tántorgó, bizonytalan léptekkel megünk utánuk, hogy eljussunk egy szebb tisztább, boldogabb jövőbe.

Benyáts Ernő
rövidáru-
nagykereskedő
Dégenfeld-tér 2.

Cipőkrém
minden színben
kapható Kuzska
borkereskedésben
Kossuth-utca 25.

Egy millió és ötszáz ezer koronás papírpénzt legmagasabb áron veszek
Éremgyűjtő
Debrecen, Nyil-utca 111 szám.
Régipézt és érem ügyben tanácsadás. — Csütörtökönként díjtalan érembemutató 6-9-ig

A MULT MOSOLYA

A CSODA

Dr. Öreg János egykori debreceni professzor elkallódott magyar zseni volt. A relativitás elméletét már akkor hirdette, amikor Einstein még az asztal körül futkosott. A német filozófiai irodalomban kitűnő neve volt és itt nálunk pedig alig tudtak róla, de hát mi magyarok nem is vagyunk filozófáló nemzet.

Debrecenben valamikor az első éves jogászoknál kötelező kollektivium tárgy volt a bölcséleti enciklopédia is, melyet Öreg János tanított.

Elmés Elemér volt joghallgató elborám csak elbúsult óráiban mutatkozott a jogi előadásokon. Borulatos napja azonban alig volt Elemérnek. A kollektivium idején egyszer annyira biztatjuk —, eljött és leült Öreg János elé.

— Hát ön kicsoda? — szökött Öreg János professzor az első padban helyet foglaló Elemér barátunkhoz. — Én magát nem ismerem.

— Pedig jogász vagyok, — Nahát akkor lássunk egy nem jogásznak való kérdést. Beszéljen a keresztényiség istenszeméről.

— Az Ursten hat nap alatt teremtette a világot, — adta Elemérnek a talpraesett feleletet.

— Nahát, így mondja Mózes a Bibliában. Próbáljon ön valami egyebet is mondani. Szóljon egyet mást az enyémből is.

— Isten bölcs és csodákat tesz, hűtse tovább Elemér s ezzel aztán el is hallgatott.

— Kérem az indexeket, — szökött a kollektivium után Öreg professzor s Elmés Elemér barátunk csekélynyvébe beírta, hogy „ki-légítően kollektivált”.

— Na tisztelt úr, nemcsak az Ursten tesz csodákat, hanem gyarló gyermeke, Öreg János is. Így adta vissza Elemér jelszót. (Kékly István közlése.)

OLÁH GABOR UTOLSÓ MOSOLYA

Debrecen felejthetetlen poétájának, Oláh Gábornak utolsó mosolyát ebben a rovatban örökítjük meg.

Mikor már utolsó napjait élte a költő és a klinikai ágyon vivődött a kórház, betegsége olyan komplikációt öltött, amihez sebész konzultáció volt szükséges. A belgyógyászati klinikán felkereste és megvizsgálta Jáki professzor, aki amellett, hogy kitűnő sebész, sokoldalú férfi, sokat foglalkozott az irodalommal, sőt a nyomdászathoz is nagyszerűen ért. A kórházban a költő elhalálozott, sokan valamilyen okból nem hitték, hogy már a végét érzi és nem bízik az életben.

Jáki professzor szelíd megrozzással idézte a poéta egyik legsebb versének a címét és kezdő sorát:

— „Gábor, ne légy bolond...
Elmosolyodott a nagybeteg költő... Tetszett, neki, hogy a költeményét kívülről tudja a sebesztanár... Ez a mosoly volt talán az utolsó a költő komor életében.”

PIÓCÁS MULATSÁG

Egy bohém természetű debreceni úrról szól ez a kis történet. Olyan szépen, izlésesen alig tudott valaki mulatni, annyi érzéssel magyar nótát dalolni, mint ő. Erről talán sokan ráismernek.

Ez a nagyszerű magyar úr egyszerű felkereste vidéki földbirtokos barátját, ki nagy örömmel látta vacsorán vendégül. De bor nem került az asztalra, holott egyikük sem vetette meg soha.

— Elvitte a borítaltól az orvosom, panaszkodott a földbirtokos.

— Én is úgy vagyok barátom. Nem szabad innom semmiféle italt. Egész nap mindössze néhány deci folyadékot szabad magamhoz venni.

— Baj, baj, sópáncsodott a barát, Nálam is ez a helyzet. Megvacsoráztak, közben csak töprengtek:

— Ugyan mit kellene csinálni mégis.

A debreceni úr egyszer csak homlokára üt.

— Te Pista, van egy megoldás.
— Ugyan mi.
— Tudsz te piócát szerezni?
— Hogyne, itt van a közelben, akár száz is a nádasban.
— Na hozass csak gyorsan kettőt.
A kasznár elhozta a piócákat. Mindketten a nyakukra ragasztattak egyet a falánk jóság-

gekől és aztán hozzáták a boros kancsót és józian kezdtek idogálni.

A debreceni úr így szökött.
— Így komám nem lesz semmi baj, amit megiszunk, ezek a piócák régtől kiszívják. Ez ellen már azok a fránya orvosok se szólhatnak semmit.

Hirdetmény

Értesítem a város közönségét, hogy a m. kir. Belügyminiszter úr 444—1944. B. M. sz. rendelete értelmében az 1240—1944. M. E. számú rendelet 1. §-a szerint megkülönböztető jelzés viselésére kötelezett zsidóknak nyilvános fürdőben megjelenni nem szabad.

E hivatkozott rendelet 2. §-a kimondja, hogy egyes nyilvános fürdőkre vonatkozóan a törvényhatóság első tisztviselője rendelkezik afelől, hogy a fürdőt megkülönböztető jelzés viselésére köteles zsidók meghatározott napokon, meghatá-

rozott órákban látogathassák.

A hivatkozott §-ban kapott felhatalmazás alapján megengedem, hogy az Arany Bika Rt. gőz- és kádfürdőjét hétfőn délután 4—8 óráig kizárólag a megkülönböztető jelzés viselésére kötelezett zsidóknak, szerdán délután 4—8 óráig pedig kizárólag a megkülönböztető jelzés viselésére kötelezett zsidó férfiak használhassák.

Ez időpontban az Arany Bika Rt. gőz- és kádfürdőjét más nem látogathatja.

Polgármester.

Tizenhét egyént ellenőrzés alá helyezett a debreceni rendőrség

A debreceni rendőrkapitány-ság közli az alábbi kimutatást a rendőrhatalom ellenőrzés alá helyezett egyénokről:

1. Kovács Lajos szül. Debrecenben 1888 augusztus 16-án, református, fűszerkereskedő, Debrecen, Hadházi-utca 17. — Internálás oka: politikai.

2. Tóthfalussy Sándor szül. Sátoraljaújhelyen 1909 április 14-én, református villany szerelő, Debrecen, Márton Kálmán-utca 42. Internálás oka: politikai.

3. Dr. Fischer Arthur szül. Nagytótfalun 1882 március hó 7-én, izr. orvos, Debrecen, Csapó-utca 54. Internálás oka: politikai.

4. Dr. Sonnenvirih Lajos szül. Nagyváradon 1881 október hó 6-án, izr. ügyvéd, Mester-utca 32. Internálás oka: politikai.

5. Grünweig Pál szül. Budapestben 1890 június 8-án, iró, Ferenc József-út 58. Politikai.

6. Heller Vilmos szül. Rákosszentimre, 1896 május hó 10-én, izr. cipész, Debrecen, Homok-utca 76. Politikai.

7. Vági István szül. 1885 január 18-án, izr. ékszerész, Debrecen, Rákosi Jenő-utca 6. Politikai.

8. Lakatos János szül. Debrecenben 1891 június 10-én, rk.,

sármunkás, Debrecen, Nagyszalonta u. 49. Közönséges.

9. Mihali József Balmazújváros, 1904 június hó 6., ref. mézárósszegéd, Debrecen Busi-utca 18. Közönséges.

10. Guttmann Henrik Mária-pócs 1905 január 5. izr. cipész-felsőruházékesítő, Debrecen, Csók-utca 4. Közönséges.

11. Hartmann Irén Mária-1922. évi augusztus 5., izr. cipő-felsőruházékesítő, Széchenyi-utca 43. Hűtlenség.

12. Juhos Lajos Kismarja, 1901., cipésziparos, Debrecen, Kigyó-utca 37. Politikai.

13. Gőnczy József Debrecen, 1898 október 22. ref. géplakatos segéd, Debrecen, Homok 61. Politikai.

14. Haász Béla, Debrecen 1905. július 13., izr. cipőfelsőruházékesítő, Kölcsei u. 9. Politikai.

15. Morgenstein Manó Mára-marossziget 1893 november 30. izr., férfiszabómester, Miklós-u. 21. Politikai.

16. Schvarcz Miklós Debrecen, 1908 november 21., izr. papírkereskedősegéd, Hatvan-utca 55. Közönséges.

17. Szernyák Mihály Huszt 1910 január 5. gör. kat. napsz. Szepes u. 63.

Király István bornagykereskedő adományosa sebesült honvédeink részére

Minden igaz magyar szívével örömmel és büszkeséggel tölti el a honvéd vezérkarnak a magyar katona hősiességéről szóló jelentései. Nos honvédeink legdrágább kincsünk, egészségüket és életüket áldozták azért, hogy hazánkat megvédelezzék és a borszivizma remél bennünket megőrtalmazzanak.

Nagy áldozatuk minden halánkat és szeretetünket magáremli. Halánknak és szeretetünknek azonban tetteikben kell megnyilvánulni Szeretletünk kifejezésére szolgálnak azok a szeretetösszegek és ajándékok is, amelyeket sebesült honvédeink részére juttattunk.

Ennek a szeretetnek adott kifejezést Király István bornagykereskedő, amikor a református nőszövetség útján 40 litot jó bort adományozott a sebesült honvédek részére.

Amikor a református nőszövetség hálaosan megköszöni Király István hazafias cselekedetét, egyben kéri a többi bornagykereskedő urakat is, hogy amikor kéri szóval fog hozzájuk fordulni, kövessék Király István hazafias példáját és szintén ajánlják fel ajándékaikat sebesült hos katonáink részére.

A Debreceni Református Nőszövetség

Ismeretlen teherautós elgázolt egy gyermeket a vasúti nagyhídon

A vasúti felüljáró nagyhídon tegnap délelőtti ismeretlen teherautó elgázolta Szabó Vince nevű kerékpáron haladó fiatal gyermeket. Miképes 325. szám alatti lakost Szabó Vince esendő főfőrszörmster. gyermekét. A kisfiú hátán, oldalán és fején ezenve-

deit súlyos sérüléseket. Beszállították a sebészeti klinikára, ahol a gázolás körülményeiről név szerint még nem lehetett kihallgatni. Állapota súlyos.

A gázolás ügyében a debreceni rendőrség erőlyes nyomozást indított annak tisztázására, kit terhel a szerencsétlenségért felelősség.

Felhívás a húsiparosokhoz

Azok a húsiparosok, akik két heti forgalmuknak megfelelő hús árárt, mint előleget nem fizetik és a kiutalt és átvett hús árárt minden alkalommal azonnal nem rendezik, sem hús, sem felhárú kiutalásban nem részesülnek.

Közélemezési Ügyosztály.

A repülők labdarugó mérkőzésének bevételét a bombakárosultaknak adományozzák

A repülők által rendezett nagy sikerű mérkőzésből, bár az illéres helyarákkal tartották meg, 401,60 pengő folyt be. Ezt az összeget a mérkőzés rendezői, akik nemcsak elgondolással, károsult magyar testvéreink megsegítésének gondolatával vetették fel a mérkőzés gondolatát, teljes egészében a bombakárosultak javára adományozták. A nemcsak tette magában hordja elismerését.

Többmillió konyhakerti palántát osztanak ki a debreceni vitaminkertek létesítésére

A kedvező tavaszi időjárás lehetővé tette, hogy a debreceni kiskertekben fokozottabb módon ültessék a különféle konyhakerti palántákat és igen szépen meg is indult a munka.

A város a vitaminkertek létesítését minél jobban előmozdítani akarja és ezért a kertészet telepén többmillió különféle konyhakerti palántát termel, hogy annak szétosztásával elősegítse a szegény emberek munkáját és ellássa őket a paradicsom, paprika, káposztalélek, kalarabé stb. palántákkal.

Ilyen módon arról is történt gondoskodás, hogy kiváló minőségű palánta kerüljön a kis emberek kertjébe. A városi kertészet két esztendővel ezelőtt már nagy sikerrel bonyolította le a palántaosztási akciót, de abban az időben a Péterfia-utcai telepen történt meg az elosztás. Az idén a Színházutjárónál lévő városi kertészeti lerakóban adják át a jelentkezőknek a palántákat. A palántákat egyenesen az ültető ágyakból kapják és így élet-erős, friss palánták kerülnek a kertekbe.

A városi kertészet vezetősége a palánták szétosztását már megkezdte. Kisebb tételekben a színházi átjáróban levő lerakóban adják ki a palántákat és onnan vihetik el azok, akiknek egy-egy fajtaból 100—150 darabra van szükségük. Azok, akik nagyobb területtel rendelkeznek és így nagy tételekben igénylik a palántákat, jelentkezzenek érte a városi kertészet nagyterdei kertészeti telepén a Polgári Lövéddel szem-

ben. Nem kell írásban kérni kiutalást, csak a telepen megjelenni és ott azonnal átadják a szükséges mennyiséget az igazoltan debreceni lakosoknak.

Póhl Ferenc gazdasági tanácsos a városi kertészet vezetője a vitaminkert akcióval kapcsolatban a következőket mondotta:

— A hosszú háború a közéletmezésre mindinkább nagyobb terheket ró. Minden hazafiasan gondolkodó polgárnak kötelessége ezeken a bajokon segíteni s igyekezni kell lehetőségével, szorgalmával az életmezést megkönnyíteni. Az emberi táplálkozásnak egyik fő alkotó része a növényi eledel, amelyek előállítását kis kerttulajdonosok maguk is végezhetik.

A közületek nagy gondot szabadulnak meg, ha a kis kerttulajdonosok létfenntartásukhoz szükséges konyhakerti növényeket maguk termelik meg s még nagyobb szolgálatait tesznek, ha felesleget termelnek s azt mások részére értékesítik.

A ránk köszöntött esapadékos május, konyhakerti növények termesztéséhez igen alkalmas, mindenki igyekezzen ezt az időszakot kihasználni s minél hamarabb végezze el a palántalást.

A város tehát a kedvező lépést megtette, kiváló és bőséges anyagot ad a kerttulajdonosok rendelkezésére. Az időjárás is nagyon jó, tehát a város polgárain múlik, hogy minél több vitaminkert ontsa majd bőséges termését a debreceni határban.

Láncolási és árdragítási bűnügy egy titokzatos börtöndögött, melynek nem akadt gazdája

A debreceni rendőrségnek tudomására jutott, hogy a MÁV pályaudvari ruhatarban hosszabb ideig gazdátlanul bent hever egy börtönd, melynek kiváltására nem jelentkezett az azt hetekkel előbb betevő hölgy. A detektívek bevittek a titokzatos börtöndöt a rendőrségre, ahol Kovács Gusztáv detektív annak titkos rekeszében Varga Irén Pesti-utca 47. szám alatti lakos nevére szóló 100 pengős lakáréketétkönyvet talált, egész halom levél kísérettel.

A börtöndben egyébként nagyobb mennyiségű bőr, szappan és dohány volt. Találtak azonban kívül egy noteszt, melyben a feljegyzésekben egész sereg cím volt.

Egyik levelet egy budapesti bőrkereskedő írta Kandell József Pesti-utca 47. szám alatti lakos börtönytörő és abban közölte vele, hogy küldjön a megadott címekre finom bőrű ruhákat, mert a nevezett bőrkereskedőnek, akik megfizetik a legnagyobb összeget is érte, viszont az igényük nagyon felszökött és csak kitűnő bőrtanyagot akarnak. A levélben azt is jelezte, hogy ezúttal nem posta útján, hanem Herskovits József Csapó-utcai bőrkereskedő útján küld a budapesti bőrkereskedő Kandellnek pénzt. Megtalálták ezenkívül a börtönd titkos rekeszében egy deb-

receni tímármester bonját több ezer pengőről, hogy ezt az összeget kölcsönként felvette Kandell-től. Az a gyanú merült fel, hogy Kandell több debreceni tímáriól feketén szarvett be bőrtanyagot és azt az egész országban szállította. Így Kecksemétre, Túrkevére, Kolozsvárra, Nagyváradra, Dunántútra, Délvidékre, Kassára küldött bőrt.

Kandell őrizetbe vette a rendőrség és szembeesítették a tagadásban levő Varga Irénnel, aki a szembeesés után elmondta, hogy albérlője Kandellnek, aki megkérte, hogy egy börtöndjét sziveségből helyezze el a vasúti ruhatarban, iratai és ruhaneműi vannak benne, ő azonban mint zsidó nem akar mutatkozni a börtönddel, nehogy gyanút keltsen. ha sárga csillaggal ruháján megjelöl.

Kandell egyébként a láncolási tagadta s azt mondta, hogy szabadjárgalom tárgyát képező hasított sertésbőranyagot küldött a feljegyzésekben talált címekre. — Kovács Ferenc tímár szakosztályi elnök, akit az ügyben szakértőként megkérdezték, ezzel szemben kijelentette, hogy ez a sertésbőr is zárolt cikk. A kihágási bíró az ügy kibágási részéért 500 pengő pénzbüntetésre már el is ítélte Kandell, aki ellen árdragítás és láncolás gyanúja miatt tovább folyik a vizsgálat.

Raktárhelyiséget

mely lehet pince, üzlet-helyiség, vagy fedett kapualja, vagy esemény nyitott felszer, keresiünk tiszta, egyöntetű árú részére.

Megbeszélés a DEBRECZEN kiadóhivatalában.

Vendéglősök korcsmárosok

szükségeiteket legolcsóbban

Pótor László

bornagykereskedőnél szerezhetik be Hatvan-u. 35. Tel. 32-71.

Hétfő estig a debreceni zsidóságnak be kell költöznie a gettóba

Intézkedések az elkülönített területek lezárására — A Hatvan és Széchenyi-utcai kapukat lezárják — Hogy történik a közlekedés? A földszintes házak ablakait becsukják

A debreceni zsidóság beköltözése az elkülönítésre kijelölt városrész utcáiba és házaiba szombaton egész nap folyt. A teljes beköltözésnek hétfő délután 6 óráig kell befejeződnie, s addig minden sárga csillagot viselő zsidónak be kell vonulnia a zárt területre, akár van lakása, akár nincs.

Voltak olyanok, akik több lakást igényeltek, ezeket felhívta a zsidó tanács, hogy vasárnap délig jelenték be, melyik lakást akarják megtartani, különben kiteszik magukat annak, hogy minden kiutalásukat hatálytalanná tegyék. Ugyancsak felszólították azokat, akik még nem kaptak lakáskitűtést, hogy vasárnap délután ezt jelenték, valamint tegyenek bejelentést azok is, akiknél üres lakrész maradt.

A hadiüzemek munkásai és alkalmazottai úgy biztosítják zsidó munkásaiknak a zárt területekről munkahelyükre való közlekedést, hogy munkásaik névjegyzékét két példányban az üzemi parancsnokság által láttaozva és a zsidó-tanács záradékával ellátva a m. kir. rendőrkapitánysághoz benyújtják. Szabó Gyula rendőrtanácsos, aki a gettóval kapcsolatos közrendészeti ügyek irányítója, megfelelő igazolvánnyal látja el a hadiüzemekben dolgozó zsidókat.

A hétfői beköltözés megtörténte után a zsidótanács jelentést tesz a város vezetőségének. Kedden tartozik minden gettóba vonult zsidó lakos magát a Hatvan-utca 23. alatt levő bejelentőhivatalban új lakhelyén bejelenteni, elhelyezett lakását pedig kijelenteni. A lakáshivatal a lakásbérlet ügyét elismerésreméltó gyorsasággal intézi el, így a gettó területén lakó keresztények is elfoglalhatják új lakásukat a hét elején.

Valamennyi gettóba költöző majd fel a rendre.

Zsidó kötelek a kitöltött sárga kérdőívvel vasárnap a zsidó tanácsnál bejelentésként. Aki ezt elmulasztja, közrendészeti eljárás indul ellene.

Szepességi-utca 31. és 49. számú házak között a Széchenyi-utcai részen, valamint a Szepességi-utca 1-2. között, továbbá a József kir. herceg-utca 75. és 70. között a Nyuzati-utcai részen, végül a Csokonai utca 43. és 52. között a Csap-utcai részen elkészült a két méter 70 centiméter magrs deszkakerítés, mely egymásmellette szegyezeti deszkákból állít. Hatástanul zárja el a gettót. Hétfőre a fejbbi kerítés is elkészül a gettó bejáratát képező négy kapuval együtt.

Debrecen város közzétárlási hivatala külön körzeti irodát állít fel a gettó lakosai számára, valószínűleg a Hatvan-utca 23. szám alatt, ahol kedden reggel a rendőrség bejelentőhivatalának kirendeltsége is megkezdte működését és átveszi a gettóba költöző zsidóknak régi lakásukból ki, valamint a gettó területén kijelölt lakásokba beköltözésének bejelentését.

A Hatvan- és a Széchenyi-utcai kapukat lezárják. A közlekedés a Széchenyi-utcai házakból Simonffy-utca felé. A Hatvan-utca páros oldalán a József kir. utcán, a Hatvan-utca páratlan oldalán pedig a Csokonai-utcan át történik. A zárt terület két része között a közlekedés útja a Csök- és Pásti-utca felé vezet.

A zárt területen lévő házak földszintes ablakait valamennyire be lesznek becsukva, s csak a felső ablakon történhetnek a világitás, illetve szellőztetés. A debreceni gettónak külön helyi rendészeti osztálya is lesz. A zárt területen hatvan fős nyári emberfelet rendelkező parancsnok ügyel.

Igen szépen sikerült a fapari szakiskola záróvizsgálója

Nem szűnt meg a fapari szakiskola

A m. kir. állami felsőipari szakiskola fapari tagosztának ill. éves tanulói záróvizsgálója igen szép eredményel folyt le. Ennek az iskolának a záróvizsgálója mindig bővelkedik a szobor nélküli szobor műveléséről és rajzi tárgyról. A tanulók vizsgamunkáikat készítették és valóságos remekműveket láthatunk. A vizsgázó 6 tanuló egy-egy modern kombinált szobát készített el, oly szép kivitelben, amely díszreterre való bármelyik sok gyökérfa alatt bíró asztalosnak. Valóságos kis kiállítás lettünk a tanulók által készített rajzok tervkéi és szerkezeti dolgok bemutatásában.

A záróvizsgabizottság a következő tagokból állott: elnök dr. Major József és V. M. K. kiadótestület tagjai dr. Kárpáthy Rudólf ip. Min. ur kiütöltte vitéz Szabó Gábor az iskola igazgatója. Őla István osztályfőnök és művelődési igazgató. Szabó István tanár és Tóth László asztalosmester, külső iparostag.

A záróvizsga kiváló eredménnyel zárult, a vizsgázó 6 tanuló közül négyen teljesen és ketto jó eredménnyel végeztek.

Záróvizsgát tettek: König Károly, Nagy István, Nagy Sándor, Nagy Vinyó, Tarsoly Kálmán és Tamás Malys.

A vizsga végzetével dr. Major József mint a vizsgázató bizottság elnöke kiadta az eredményt, s igen szép beszéd keretében beszélte útnak a kiváló 6 tanuló, kívánva nekik szép haladást és boldogulást pályájukon egyben ramutatót arra a kötelességre ami vár rájuk. Hazájuk és iparjukkal szemben.

Igen nagy kár, hogy ez a valóban értékes iskolatípus itt Debrecenben elnémult. A felsőbb hatóságok mindent elkövetnek, hogy az iskola betölthesse hivatását, azonban a je-

lenségi körülmények mellett nincsenek jelentkező tanulók. A kultuszminisztérium rendszere alapján az iskola továbbra is fennáll, megszüntetéséről szó sincsen, csak szünetel addig míg megváltozik a létszáma tanuló jelentésként.

A tanuló hiány kérdése általános, mert hiszen a külső asztalos emberek sem kápnak megjelölés számra tanulókat. Ennek a hiányának súlyos következményei lesznek, mert a kőművelés hiánya miatt nagy úr fog támadni ebben az igen fontos szakmában. Ennek a kérdésnek az okát kutatva eddig a legelőgondolhatóbban az a meggyorászatot nyertük, hogy a jelenlegi gazdasági helyzet arra kényszeríti a szegényebb helyzetű, hogy gyermekei olyan kezébe kerüljen, ahol a mesterségük tudásuk és tehetségük mellett szüleik is segítsen, így hátramegyre is szerencse a szülői hiány pótlására tanítónak, kőművelésnek pillanatnyilag annyiszor előnyösebb napraszám, vagy más munkára adni. Kérdést intéztünk egy pár sokgyermekes szülőhöz, akik mind fájó szívvel nyilatkoznak, hogy nagyon sajnálják, hogy gyermekeik nem lehetnek mesterok, de nem tudják nélkülözni azt a 40-50 pengőt amit fiaik hetenként keresnek.

Éppen ezért mindent el kell követni az illetékes tényezőknek, hogy az az asztalosiparban kiváló szakembereket nevelő iskola minden körülmények között benépesüljön Debrecenben, mint az iskolák városra különösen kell hogy ragaszkodjon ehhez a tipushoz, mert az egész Tiszántul ez az egy van. Akkor amikor új iskolák felállításáról van szó nem szabad hagyni egy ilyen különleges értékes iskolának a kihárasát. A fentiekkel szemben —gránnel állapíthatjuk meg, hogy illetékes hatóságok mindent elkövetnek hogy újra meginduljon megfelelő létszámmal az a szépen felszerelt és ipar tanításához minden feltétellel rendelkező iskola.

ARVERÉS. Pk. 29869—1942. Bujdosó János javára, 1900 pengőre becsült három ló, 1944 május hó 16-án, délelőtt fél hét órakor a Baromvásártéren, be nem szállítás esetén Nagycsere 67 sz. alatt, délután 3 órakor bírói árverésen eladatik. Róth Ernő kir. bír. végrehajtó.

Irodavezetőt,
főkönyvelőt egész napi munkára felvesz a

Pálli sörozó.

Keresztény vezetők kirendelése zsidók vállalataihoz

Budapest, május 14. Több p. n. az üzemekben a zsidó tulajdonosok akadályoztatása következtében a termelés folytatása nehézségekbe ütközik. Az ilyen üzemek további zavartalan biztosítása céljából az iparügyi miniszter gondoskodott arról, hogy szükség esetében a vállalat élére keresztény vezető kerüljön. — A hivatalos lap vasárnapi száma közli az iparügyi miniszternek a zsidók egyes ipari üzeméhez vállalati vezetők kirendeléséről szóló rendeletét. A vállalat vezetőjét általában a vállalat keresztény alkalmazottai közül kell kirendelni; ha azonban ilyen nincs, más keresztény szakember is kirendelhető. Több kisebb vállalatnak közös vállalati vezetője is lehet. Vállalati vezetőt városokban a polgármester, kis és nagy községekben a főszolgabíró rendel el. A rendelet az egyéni zsidó vállalatokra korlátolt felelősségű közkereseti és betéti társaságokra nem kell alkalmazni, az utób-

A zsidó üzletek átvételére való jelentkezőségeket a hatóságok még nem veszik figyelembe

A zsidó vagyonok zárlatát vételezőről szóló rendelet megjelenése óta tömegesen kéri a hatóságoktól a zsidók üzleteinek, ártunak átadását, jelentkeznek vállalati felügyelőnek stb.

Íllétkes helyen közölték, hogy céltalan ilyen irányú kérésekkel a hatóságokhoz fordulni, mert nem veszik azokat úgy sem figyelembe. A kérények frattárba kerülnek csupán.

A zsidó üzletekkel kapcsolatos intézkedésekre csak a zsidó vagyonok számbavétele után kerül sor. Vállalati vezetőket csak az illetékes szakma vezetői javaslatára jelölnek ki, elsősorban a vállalatnál dolgozó, megbízható keresztények közül.

Aki az egész világot egy szobába varázsolta...

Beszélgetés Rólik Marika debreceni zeneszerzőjével, akinek zene-számaait a világ valamennyi rádiója játsza.

Kedves, forró élményt jelentő jelenet hívta fel figyelmünket első találkozásunkkor nemes Derschatta József zongoraművészre, az Arany Bika fehér szalonjának kitűnő művésze, Kis társaság ült együtt szobájában, a nyitott ablakon beömlött a fűszeres illatú, langos tavaszi este. A Rákóczi harang kongása olyan volt, mintha a szendörgő város szíve dobogt volna. Valaki megkérte Derschatta mestert: játszon valamit...

Odáult a zongorához, arcán kinyúlt az átélés fénye és ujjai alól varázsos szépséggel ropogtak fel a melódikák, Magyar dal, német zene, olasz muzsika, egy buja, forró, Afrika trópusi éjszakáit idéző dal, minden nemzet lelke benne sirt, ujjongott, vergődött egy-egy dalban... A svájci haversok hívós szépsége, az indiai praerik végtelensége, braziliai őserdők füledt homálya, az egész emberi élet ott gyűlt össze a művész ujjai alatt vonagló cefánt-bilyentyükön...

A művészet, az emberi élet legszebb csodája az egész világot egy szobába varázsolta...

Az áhítat esendjében mellettünk ülő német tiszt, — civilben egyik zenésztől igazgatója — arcán könnyek gördültek végig. Az építési kemény, markáns arca gyermekvonásokkal szeledült az áhítattól és a pénzügyi tisztviselő szemé úgy ragyogott, mint a felhőtlen égdarab tiszta, mosolygós kéksége...

Mikor már mindenki elment, kérésünkre beszélni kezdett Derschatta József, aki mint zongoraművész, karmester, bárhamorista beutazta a világot... A hamburgi Alkazar-ban, a párisi Hermitageban, a berlini Kabarett der Komiker-ben, az arosai Grand Hotel-Tschuggenben, a prágai Fyüssében, a zürichi Bellerive Au Lacban, a marienbadi Osborne Barban, a davosi Grd Hotel Bellevereben, a St. Moritz Palace Hoteljében, New Yorkban, Törökországban, Délamerikában mindenütt forró siker szárnyán járt művésze... Műsorán Csajkovszky, R. Strauss, a Tanhauser és a legszebb klasszikusok sorozottak...

Változatos, különös pályafutás volt az enyém — kezdte a beszélgetést. — Voltam Németországban újságíró, másoló szállodás, mixer, fűtő, szerelő, diplomás mérnök, Szászországban pedig az 1918 utáni forradalom idején újságíró... Lelkem mélyén azért mindig fél maradtam a zenéhez, amely felémelet az embert az életnek... Bár az újságírással még ma is foglalkozom, a Magyar Artisták Lapjában most jelent meg a tanulmányom a dízőképesség fontosságáról... Zeneszerző silkreire terelődik a szó...

— A legnagyobb siker 1935-ben Rólik Marika „Könnyű lovaság” című számára írt zeném volt. Ez „Zum-zum csárdás” néven be-



elfutó évtizedek során színt, impressziót, hangulatot magába szívott életem: zenében kifejezni — mondotta befejezésű a világot járt művész, akinek élete kész regény, mely úgy kezdődhetne: „Volt egyszer egy zongorista...”

Kinevezések

A m. kir. belügyminiszter Hajdu vármegye törvényhatóságához dr. Molnár Gyula vármegyei aljegyző debreceni lakost, vármegyei árva székli ünnökké nevezte ki.

A pénzügyminiszter dr. Fekete Géza debreceni lakost a hajdúb. szörmenyi lakost a hajdúb. szörmenyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá kinevezte.

Milyen javadalmaszást illeti meg a munkavállalót a légiradó alatt

Több oldali érdeklődésre közzöljük, hogy a munkavállalók javadalma tekintetében a 29.247/1943. II. iparügyi miniszteri rendelet következő intézkedési kérdéskörök:

A m. kir. minisztérium kvanatosnak tartja, hogy az ipari kereskedelmi, bányászati és közhatali munkaadók az alkatna zasukban álló munkavállalók javadalmaszának és legvégső mi riasztás idejére való fizetési tekintetében az alábbiak szerint járjanak el:

1. Ha a munkavállaló a k. támasd következtében elrendelt riasztás miatt rendes munkáját nem vezetheti, a munkaadó — a második es harnadk bekezdés korlátai között — a riasztás következtében elmulasztott munkaidőt a lehetőleghez képest úgy pótolja, hogy a riasztás miatt a munkavállaló ne rövidüljön meg.

Ne kívánja meg a munkaadó az elmulasztott munkaidőt ama részének pótlását, amely a napi nyolcórás műszakon belül a félórát, nyolcóránál hosszabb időszakon belül pedig az egy órát nem haladja meg. Az erre az esetben — beleértve ebbe a jogszabály alapján járó bér (fizetési) pótlékot is — fizesse meg.

Enek megfelelő alkalmazásával járjon el a munkaadó abban az esetben is, ha a munkavállaló teljesítményében (szak. many, akkordbérben stb.) részesül.

A munkaadó az elmulasztott munkaidőnek az előbbi bekezdésben említett időtartamot meghaladó része pótlását csak annak a hétnak egy vagy több köznapiján kívánhatja, amelyen a munkavállaló a riasztás következtében a munkaidőjében elmulasztott. Ezen az időtartamon belül is az elmulasztott munkaidő pótlását csak a fennálló jogszabályok (ig. különösen az üzlet, üzem vagy vállalat zárvatartásának ideje alatt való foglalkoztatás tilalmára vonatkozó, ügyszénés a gyermek és fiataloknál a j. jelű foglalkoztatást tiltó jogszabályok) korlátai között lehet megkívánni. Este 21 órától reggel 5 óráig terjedő időben az elmulasztott munkaidőt pótolni nem lehet, ha a munkavállaló egyébként csak nappali munkát végez.

A rendelet folytatását legközelebb közzöljük

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

MAJUS 14. VASARNAP. Magyar: Zarand. Protestáns: Bonifác. Rom. kat.: As. Rogato. Napkelte: 4.25. Napnyugta: 19.29. Holdkelte: 0.30. Holdnyugta: 9.50.
CYOCYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATOK
LATA majus 13-án reggel 8 óratól május 20-án reggel 8-ig: „Kossuth”, Pálo-u. 26. Telefon: 29-56. „Magyar Korona”, Kálvín-tér 15. Telefon: 16-06. „Arany János”, Csapó-u. 66. Telefon: 11-78. „Hungária”, Szoboszló-út 4/f. Telefon: 32-50

Kérélem a város közönségéhez

A debreceni hadikórházakban nagyszámú sebesült és beteg honvéd van átmenetileg gondozás alatt, akiket a Vöröskereszt szervezetével együtt igyekszik ellátni.

Minthogy azonban raklári készleteink ezidőszerezt fogyatékban vannak s a szükséges anyagokat készpénzért is nehéz beszerezni, ismét kérő szóval fordulunk az áldozatkész társadalomhoz, hogy természetbeni adományaival járjunk segítségünkre.

Honvédeknek főleg a következő adományokat kedvelik: dohány, neműk és dohányzásai cikkek, főként cigaretták, élelmiszerek, cukorka, sütemények, gyümölcsök, főként alma, stb.

Jól tudjuk, hogy ma már a közönség legnagyobb része szűkebben van a fenti anyagoknak, de azért bizonyára örömmel hozza meg áldozatát, mert ma senkinek sem lehet szentebb és parancsolóbb kötelessége, mint az érettség harcától és honvédek jelöltének elmozdítása.

Ezért bizalommal kérjük, hogy természetbeni adományait a Vöröskereszt irodába, (Simonffy u. 1 szám, II. em. 12.) naponta 10—12 óra között eljuttatni szíveskedjék.

Az adományokat nyugtázzuk s a Vöröskereszt karitász szolgálat útján osztjuk ki a hadikórházakban ápoló honvédek részére.

Kérésünket megértő támogatásába ajánlván maradtunk

Debrecen, 1944 május 11-én
Hazafias tisztelettel: **Dr. Kölcsey Sándorné, a Vöröskereszt-
fiók társelnöke, Dr. Tattay Zoltán,**
a Vöröskeresztfiók elnöke.

A Vöröskereszt irodába, (Simonffy utca 1, szám, II. emelet, 12 ajtó) a következők adományozták a sebesült katonák részére: dr. Toroczky Béláné, Vég Béláné, Fábian Antalné, Nagy Imréné, özv. Sassi Szabó Lajosné Tokay Rózsi, dr. Stankay Gyula, özv. Áron Györgyné, Csomor Imréné, Kiss Testvérek, Kuszka Mihályné, dr. Sági László né, Benkó Jánosné, Riskó József, Simon Jánosné, dr. Kun Ágota, dr. Lőrincz Béláné, Csoó Mária, Sallay Imréné, Frick Imréné, Kiss Imréné, Orosi Albertné, Göth Árpádné, Erdel Lászlóné, dr. Szikszay Istvánné.

Vasarnapi istentiszteletek a ref. templomokban. Nagytemplomban délelőtt 10 órakor dr. Farkas Pál, délután 5 órakor Kerekes János. Kistemplomban délelőtt 9 órakor Tamás Ferenc. 11 órakor Uray Sándor, délután 5 órakor Tariska Zoltán, Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor Dr. Révész Imre, délután 5 órakor Baja Mihály, Károlyi Gaspar-terti templomban délelőtt 9 órakor Berényi József, délután 4 órakor Szabó Géza. Isptály-teri templomban délelőtt 10 órakor Duszeja Ferenc, délután 5 órakor Bényi János. Árpád-terti templomban délelőtt 10 órakor dr. Erdi Mihály, délután 3 órakor Fentős Tibor. Homokkereszt templomban délelőtt 10 órakor Pál Antal, délután 5 órakor Kovács J. Nyilastéri templomban délelőtt 10 órakor Sipos Károly, délután 5 órakor Márton Károly. Csapokerti templomban délelőtt 10 órakor Dr. Dancsházy Sándor, délután 5 órakor Balogh József. Kerekestelepi templomban délelőtt 10 órakor Bányai Zoltán, délután 4 órakor Bányai Zoltán. Egyetemi templomban délelőtt 11 órakor dr. Ferenczy Károly. Augustaszannatóriumban délelőtt negyed 10 órakor Kenez Zoltán. Egyetemi klinikán egész héten Szeses László és Kenez Zoltán. Ügyvérségi fogházban délelőtt 10 órakor Magyar Bertalan. Téglakerít állami iskolában délelőtt 10 órakor dr. Sarközy Lajos. Téglavetítő gyülekezeti házában délelőtt 9 órakor Er-

Édes Anyámnak

Anyák napjára, Irta: Baja Mihály.
Ki a virágot mindig úgy szeretted,
Virágot hoztam, jó Anyám, neked.
Amíg virág nyílik a föld határára,
Mit adna más hűségese gyermeked?

Számodra ügyse sok jutott belőle,
Beborítom hát vele utadat.
S ha jön a tél és nem tudok szakítani,
Szívemben akkor százannyi fakad.

Édesanyám, csak meghálálni tudnám
Mindazt az áldott jóságot, amit
Reám pazarolt anyai szerelmed
Születésemről fogva mostanig.

Hogy fájdalommal a világra hoztál,
Anyám, nincs ennél szentebb áldozat!
S ha sok-sok könnyed esillagként kígyúlna,
Megtelne véle a mennyboltozat.

Mért nem vagyok esodát tevő, hatalmas,
Hogy visszaadnék minden jót neked,
Mikor csókolom megfürdőszómt arcod
És könnyelimmel részgőz kezved?

Nem vársz te semmit, mit is tudnék adni?
Az életed már halvány gyertyaláng.
Csak azt tudnám a szélről is megönni,
Hogy még sokáig sugározna rák.

Im, névnapodra kívirult szívemben
E dal, napodnak öszi alkonyán:
Hadd tűzzem homlokodra halálképpen,
Hogy dalomban örökké élj, Anyám!

dei Károly. Wollaffkatelepi Olvasó-
körben délután 3 órakor Pál Antal.
Tanyai istentiszteletek: Pallagon délelőtt 9. Szikgáton délután 2. Szovány-
úton délután fél 4 órakor Vitéz Szabó
Eudre. Haláson délelőtt 9. Álláshegyen
délelőtt 11. Pipóhegyen délután 2.
Eudre. Haláson délelőtt 9. Álláshegyen
délelőtt 11. Pipóhegyen délután 2.
Eudre. Haláson délelőtt 9. Álláshegyen
délelőtt 11. Pipóhegyen délután 2.

Az egyetemi templomban az egyetem által az 1943-44. tanév második felében rendezett igehirdetési sorozat folyó hó 14-én, vasárnap kezdődik be. Ez alkalommal az igehirdetés tárgya: „Az első és az utolsó.” Igét hirdeti dr. Ferenczy Károly református lelképásztor.

Miserend a Szent Anna utcai főplébánia templomban. Csendes misék 6, 7, 8, 20, 9 órakor. Fél-tíz órakor a nagymisét mondja és prédikál dr. Bánáss László prépostplébános. Csendes misék még 11, háromnegyed 12 és fél-egy órakor. — Homokkeresztben dr. Vass Péter. — Szoboszlói úton Somhegyi Mihály. — Pallagon: Hesz Ödön. — Fogházban dr. Neuhauser Frigyes. — Szegényházban dr. Pálmai József. — Miképcsen dr. Zernye József mond szentmisét és szentbeszédet. — Délután fél-hét órakor a májusi litánián dr. Rozsályi Ferenc prédikál. — Hétfőn, kedden és szerdán fél 10 órakor keresztjáronapi ájtatosságok.

Szent István ferences plébánia hírei: Ma délutáni játékunk gyermekünkkel felhárom órakor kezdődik. Délután 5 órakor rendkívül megszépült tartanak plébániánk asszonyai és leányai a téli ruhasegélyek ügyében. Akik jó testvéreink közül akár varrással, akár anyagi segíttel hozzá tudnak járulni a szegényeknek megajándékozásához, azokat szeretettel várjuk délutáni megszépülésünkre. Este fél-hét órakor ünnepélyes májusi ájtatosság szentbeszédrel. A hét minden napján reggel hét órakor könyörgő és engesztelő szentmisét mutatunk be, esténkint pedig fél-hét órakor májusi ájtatosság Szűz Mária Szepőlten Szívéhez. Kedden reggel kilenc órakor Szent Antal tiszteletére szentmise és délután 7 órakor szentbeszéd. — Szombaton este fél-hét órakor szintén lesz szentbeszéd Szűz Mária fatimái megjelenéséről. — Csapokerti templomunkban esténként fél-hét órakor tartjuk a májusi ájtatosságot. Ma délelőtt 9 órakor Fancsikán és 11 órakor Nagycserén lesz szentmise.

A dominkánus plébánia templomban az istentiszteletek sorrendje 7 órakor rózsafüzéres szentmise, kitett legméltóságosabb oltárszentességgel. — 8 órakor csendes szentmise, — 9 órakor énekes nagymise, szentbeszédrel. — Este 6 órakor rózsafüzérima. — Fél-hét órakor májusi szentbeszéd, szentesítés litánia áldással. — Keresztjáró napokon, hétfőn, kedden szerdán, a 8 órai szentmise előtt végezzük el az előtti köszöngéseket. Szombaton 20-án este a litánia után liturgikus magyarázat. — Minden nap este 6 órakor rózsafüzérima, szentesítés ünnepélyes májusi litánia, áldással.

Az evangélikus templomban vasárnap délelőtt 10 órakor és este 6 órakor istentisztelet. Prékál dr. Pass László.

Német protestáns katonai istentisztelet lesz ma és minden vasárnap délelőtt 10 órakor a református Kistemplomban. Erre tekintettel a kistemplomi kilencórás istentisztelet nagyon pontosan kezdődik és tíz órára befejezést nyer. Erre a gyülekezet figyelmét szeretettel felhívja Uray Sándor kistemplomi lelképásztor.

Adomány a bombakárosultaknak. Szenté Irénke, a Rex vegyszeti gyár alkalmazója a bombakárosultak javára 10 pengőt adományozott.

Hajdú vármegye központ, Jászabadon már megkezdtek a zsidóknak Püspökladányban való elhelyezését. Az intézkedéseket dr. Poroszlay Ferenc főszolgabíró vette meg.

Az árpádtéri ifjúság anyáknapjának ünnepe. Az árpádtéri ifjúság ma délután három órai kezdettel az árpádtéri templomban rendezi meg anyáknapjának ünnepélyét. A műsort az istentisztelet és az igehirdetés vezeti be, utána Nagy Magda szavazata következik. Anyáknapján beszédet mond Pataki László konventi ifjúsági lelkész. Gyermekénekek énekel orgonakísérettel, majd Száldobágyi Irén szaval egy költeményt. Ifj. Nagy István orgonaszáma után zárorékkal ér majd véget az anyáknapjának ünnepélye. A szép ünnepélyre ezután hív és vár szeretettel mindenkit az ifjúság.

A Debreceni Kereskedő Társulat gyűjtése a bombakárosultak részére. Újabb a következő nagyobb összegű adományok érkeztek be irodánkba Gebauer Károly és Társa temetkezési vállalat 100 P., Radies József borkereskedő 50 P., Vojtí Elemér Diószegi-út 50 P. Felkérjük a kereskedőtársadalmat, hogy adományait a bombakárosultak részére most már a legrövidebb időn belül szíveskedjenek irodánkba eljuttatni (Ferenc József-út 8. sz. I. em.) amennyiben az összeggyűjtött összeget nekünk is rövid időn belül rendelkezési helyére kell juttatnunk. „Aki gyorsan ad, kétszer ad.” Debreceni Kereskedő Társulat elnöksége.

D. dr. Révész Imre püspök Anyák napi szolgálatai

D. dr. Révész Imre püspök délután a Kossuth utcai templomban a mai nap, a délelőtti 10 órakor kezdődő istentiszteleten. Anyák-napja alkalmából. Egyéb-
ként minden templomban erről fog ma szólni az igehirdetés. — Délután hat órai kezdettel pedig a Déri-múzeumban tartják meg az Anyák-napi ünnepélyt, melynek egyik előadója ugyancsak a püspök úr lesz, kivülről még dr. Péter Zoltán kollégiumi igazgató tart előadást.

Eljegyzés, házasság

* **Házasság.** Gönczy Imre asztalosmester és Hapák Mária bútorkereskedő, házasságot kötöttek május hó 8-án Debrecenben.

* **Eljegyzés.** Székely Irén úrnőt eljegyezte ifj. Kiss István építőmester. (Mindem külön értesítés helyett.)

Ellopták tárcáját a budapesti vonaton. Werth Tiborné budapesti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki Budapestről Debrecenbe utaztatva, míg kis lányával kiment néhány percre a fuksből, a csomagtartón hagyott tárcáját 360 pengő készpénzzel, arany nyakláncal és medaillonnal és élelmiszerjeggyel ellopta. Kára meghaladja az ezer pengőt. A rendőrség megindította az ügyben a nyomozást.

A mikepércsi-úti állami népiszkola V-VI. osztályos vöröskereszt növendékei hétfőn délelőtt 11 órára jelentkeznek az iskolában. (Ghillányiban.)

* **Szülők figyelmébe!** Simai gyorsíró és gépiró iskolába állandó behatkozás. Piac utca 73 szám debreceni tank kir. főg. eng. sz. 5548—1943—44.

* **Orvosi hír.** Dr. Bakondi István harctéri szolgálatáról visszatért, a szülő otthonában szolgálatát ismét elvállta.

* **Tanársegédek katonai bevonulása** folytán megnövekedett klinikai elfoglaltságom miatt délutáni magánrendelésemet május 15-től kezdve beszüntetem. Dr. Sántha Kálmán egyetemi tanár, az idegklinikai igazgatója.

* **Borsod megyében a zsidók csak katonai felügyelet mellett mehetnek mezőgazdasági munkára.** Vitéz Borbély-Maczkó Emil titkos tanácsos borsodmegyei főispán rendeltetett ki, melynek értelmében a zsidók mezőgazdasági munkálataira csak 30-as csoportokban mehetnek ki a falvakba, de csak katonai felügyelet mellett. Erre az intézkedésre a főispáni nyilatkozat szerint azért van szükség, mert nagyon sok azoknak a borsodi zsidóknak a száma, akik eddig irtóztak a testi munkától és most mégis a mezőgazdaságban akarnak elhelyezkedni. Szükséges ellenőrzésük nehogy destruálják a falvak népét.

A Dóczy tanítónőképzősök figyelmét újból felhívjuk a Segítő Egyesületi könyvtárra 15. 16. és délelőtti 11—12-ig. Igazgató-ság.

A Wollaffka-telepi Keresztény Ifjúsági Egyesület önképző és leányköre műsoros anyáknapjának ünnepélyt rendez f. hó 14-én, vasárnap délután pontosan 6 órai kezdettel. Az ünnepélyre mindenkit szeretettel hív és vár a rendezőség.

Kádárműhelynek
alkalmas helyiséget
keresek gettón kívüli területen. Évi bért előre fizetem.
Varga, Halvan-u. 68.

A HAZÁÉRT

vitéz MEZŐ ENDRE m. kir. honvéd hadnagy, a honvéd gépkocsizó lövész zászlóalj aktív vezető szakasparancsnoka, a Magyar Bronz Érdemérem tulajdonosa április 27-én csapata élén az orosz harcban 23 éves korában hősi harcban életét áldozta a hazáért.

— Kérjük a ref. gimnázium konfirmáns növendékeit, hogy ma délután istentisztelet előtt (4 órakor) jelenjenek meg a Kistemplom melletti téren. Valás. tanárjuk.

— Román katonai bíróságok több zsidót halálra ítélték, mert csalárd módon kívánták magukat a kötelező munkaszolgálat alól.

— Városi faterlep felhívása lüti. A kiállításban részvevők.

höz. Értécsük tűzifa kiutalásban részvevők közönséget, hogy a városi faterlep által kiadott sorzámokra tűzfűtést egyelőre nem tudunk kiadni. Sorzámok beváltásáról a közönséget annakidején helybeli újságok útján tájékoztani fogjuk. Debrecen Városi Faterlep Igazgatója.

— **A Kút-utca VI. osztályt végzett tanulók figyelmébe.** Felhívjuk a tanulók figyelmét arra, hogy áldozatszürtőkoron, május 18-án reggel 9 órakor konfirmáció lesz úrvacsoraosztással az árpádtéri templomban. Ezt megelőzőleg május 17-én, szerdán reggel fél 9 órakor megszépülés lesz az árpádtéri templomban. Mindkét alkalommal a növendékek teljes számban való megjelenését kérjük. Az Árpádtéri Egyházközség elnöksége.

— **Átkulcsos betérés a Werbőczy utcán.** Dr. Gáll Györgyné HEV tisztviselőné neje, Werbőczy-utca 4. szám alatti lakos, feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki lakásába távolléte alatt átkulcsos betéréssel behatolt és onnan nagy mennyiségű fehérneműt, ruhaneműt és élelmiszert elloptat. A kár összegét eddig nem lehetett pontosan megállapítani. Károsult feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

— **Ötvenezer rádiót szolgáltatnak be a zsidók Budapesten.** A kormányrendelet értelmében a zsidóknak be kellett szolgáltatniok rádiójukat. Budapesten a beszolgáltatások már befejeződtek s hat nap leforgása alatt ötvenezer rádiókészülékkel szolgáltatották be a fővárosi zsidók. Vidéken még nem fejeződött be mindenütt a rádiók leadása, de az eddigi adatok alapján 20,000 rádió beszolgáltatásával lehet számolni.

— **Asztalos iparos mesterek figyelmébe!** Szakosztályunk hétfőn este fél 6-tól fél 8-ig enyv utványokat oszt, majd pedig folytatónlag szakosztályi ülést tart. Pontos megjelenési kérést az elnökség, mert utalvány csak ekkor vehető át. Bálint Sándor elnök.

— **Az amerikai repülő Muhlhausen környékén felhasznált lakosság gépleggyeztetek és megölték 22 embert, főleg asszonyt és gyermekeket.**

Keresünk
azonnali belépésre, keresztyén származású, középkorú házaspárt, aki telepünkön 1 szoba konyhás szolgálati lakást kap, fűtéssel, világítással és a férfi külön megállapított hettifizetés. A férfinek raktármunkát és a szakmába vágó szerelési munkát kell végezni. Az asszony tartozik az irodahelyiségeket, raktárt takarítani. Csak olyan egyén jöhet tekintetbe, aki legalább lakatosmesterséget tanult és a mezőgazdasági gépekhez ért. Irásbeli ajánlatokat e lap kiadójába „Hadüzenet” jellegre kérünk.

Permetezéshez alkalmas Textilszappan beszerezhető K R A Y E R festéküzletében Csapó utca 13

Kádárműhelynek alkalmas helyiséget keresek gettón kívüli területen. Évi bért előre fizetem. Varga, Halvan-u. 68.

